

Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului la 20 de ani

Sfântul Sinod a înființat în anul 2006 Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, devenită ulterior Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului. Ea era, de fapt, o reînființare a Mitropoliei de la Feleac pe care o ctitorise Sfântul Ștefan cel Mare¹.

«Joi, 2 martie 2006, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ridicat pe Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Bartolomeu al Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. Această nouă mitropolie, înființată canonic de către Sfântul Sinod la 4 noiembrie 2005, a fost trecută în Statut și i s-a stabilit denumirea de către Adunarea Bisericească pe 1 martie 2006.

Festivitatea de înscăunare a mitropolitului ei a avut loc într-o sărbătoare cu nume semnificativ: Buna Vestire. Într-adevăr, nădăjduim că pentru Biserica Transilvană va fi o „veste bună”, iar viața duhovnicească va avea de câștigat.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Bartolomeu este arhicunoscut în mediile bisericești și culturale din România. De aceea nu-mi propun să trec în revistă – și nici n-aș putea-o face complet – misiunea duhovnicească, scriitoricească și administrativă a Înaltpreasfințitiei Sale. Totuși, mă voi referi la câteva date esențiale din biografia ilustrului cărturar și om al Bisericii.

S-a născut la 18 martie 1921 din părinții Vasile Anania și Ana, în comuna Glăvile, județul Vâlcea, primind la botez numele de Valeriu².

După ce urmează școala primară în satul natal se înscrie la „Seminarul Central” din București. Frecventează și Liceele „Dimitrie Cantemir” și „Mihai Viteazul” din capitală, luându-și bacalaureatul în 1943.

Ajunge apoi student la Facultatea de Medicină și la Conservatorul de Muzică din Cluj. Erau vremuri grele. Sistemul comunist cotropea țara. Așa se face că în 1946, fiind președintele Centrului Studentesc „Petru Maior” din Cluj, conduce greva studentescă antirevizionistă și anticomunistă. Urmările au fost cele așteptate: șase ani de detenție (1958-1964) în temnițele comuniste.

Teologia a urmat-o la București, Cluj și Sibiu, fiind hărțuit de autorități, luându-și licența la Sibiu, în 1948. Tunderea în monahism a primit-o la Mănăstirea Antim din București, în 1942, dându-i-se numele de Bartolomeu.

În același an este hirotonit ierodiacon, slujind în această calitate la Polovraci și la Baia de Arieș. După greva studentescă de la Cluj, fiind înlăturat din Facultatea de Medicină în 1947, ajunge stareț la Toplița. Între anii 1948-1949 este intendent la Palatul Patriarhal, iar apoi, între anii 1949-1950, inspector patriarhal pentru învățământul bisericesc. Între anii 1950-1951 a fost asistent la catedra de Istorie Bisericească Universală la Institutul Teologic Universitar din București, iar între 1951-1952, decan al Centrului de Îndrumare Misionară și Socială a Clerului, la Curtea de Argeș.

Trimis de către Sfânta Biserică în America, va îndeplini mai multe funcții în cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe de aici. În 1967 a fost hirotonit ieromonah de către Arhiepiscopul Victorin, acordându-i-se din partea Sfântului Sinod rangul de arhimandrit. Ține nenumărate conferințe și face parte din mai multe delegații ale Bisericii Ortodoxe Române peste hotare.

Reîntors în țară, este director al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, între anii 1976-1982. În anul 1982 se va retrage la Mănăstirea Văratec, pentru a se dedica scrisului. La opera sa deosebit de bogată va adăuga una de excepție: diortosirea și adnotarea Sfintei Scripturi, după Septuaginta.

De fapt, această lucrare o va elabora și desăvârși după alegerea ca Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, la 21 ianuarie 1993. După cum mărturisește singur, această operă i-a solicitat peste zece ani de „muncă de ocaz” dar, în același timp, i-a oferit Înaltpreasfințitiei Sale – și nouă, tuturor – bucuria de a avea o biblie într-o limbă frumoasă și curgătoare. Biblia aceasta (tipărită în anul 2002) a devenit ediția jubiliară a Sfântului Sinod.

Hirotonirea într-un arhieru și instalarea la Cluj-Napoca a făcut-o Preafericitul Părinte Teotist pe data de 7 februarie 1993, înconjurat fiind de un sobor de ierarhi și o mare mulțime de credincioși.

Din acest moment a început misiunea de excepție în fruntea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Nu va abandona însă nici scrisul, cunoscut fiind faptul că din 1978 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Opera literară, dramaturgică și în pro-

¹ Ioan-Aurel Pop, Daniela Marcu Istrate, Tudor Sălăgean, Alexandru Simon, De vertice montis: Feleacul, Clujul și Transilvania în Evul Mediu (=Minerva, I, 15), Cluj-Napoca, 2017, pp. 103-116, 130-132.

² Alexandru Moraru, Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2005, p. 76.

DIN SUMAR:

– Mitropolitul Andrei în slujba Bisericii și credincioșilor: Cincisprezece ani de arhipăstorire în Mitropolia Clujului

– † PS SAMUEL BISTRITĂANUL.....(p. 3)

– Episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu Anania, comemorați la 90, respectiv 15 ani de la trecerea la Domnul – DARIUS ECHIM.....(p. 4)

– Fecioara Maria lângă Crucea lui Iisus (In. 19, 25-27)

– PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ....(p. 5)

ză este vastă - „Greul Pământului”, „Rotonda plopilor aprinși”, „Străinii din Kipukua”, albumul „Cerurile Oltului”, „Amin-tirile peregrinului apter” și multe altele – și ne pune în fața sufletului un mare literat.

Din punct de vedere al scrisului duhovnicesc, din multe lucrări amintim „File de acatist” și ultima apariție, „Cartea deschisă a Împărăției”, o tâlcuire competentă a Sfintei Liturghii, izvorâtă din experiența de bun orator a Înaltpreasfinției Sale.

S-ar putea spune mult mai multe lucruri. Înaltpreasfinția Sa își are un loc aparte între bărbații iluștri ai culturii noastre. Pe de altă parte, Dumnezeu a îngăduit să treacă prin multe necazuri și încercări. La toate le-a făcut față cu tărie. În „File de jurnal - 2006”, luna februarie, după ce își aduce aminte de închisorile comuniste, adaugă cu seninătate și fără niciun fel de mândrie: „Depunând această mărturie, în niciun caz nu aș vrea să se creadă că din ea s-ar desprinde un profil de «erou», ci să fie luată doar ceea ce este: o contribuție la tema pe care și-o propune această carte...” (este vorba despre un volum referitor la cei ce au suferit în închisori)*.

A realizat multe lucruri, a purtat steagul Ortodoxiei transilvane până în 31 ianuarie 2011, când s-a mutat la Domnul.

În scaunul vacant, pe 18 martie 2011, Sfântul Sinod m-a ales pe mine. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel m-a instalat în slujirea de Mitropolit pe 25 martie 2011, tot la praznicul Bunei Vestiri, cum fusese instalat și predecesorul meu.

Au trecut de atunci cincisprezece ani și dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate. E greu ca în câteva fraze să poți rezuma toată activitatea ce s-a desfășurat. Vom pomeni lucrurile mai mari. Pe primul plan a stat preocuparea pentru viața duhovnicească, la catedrală, în eparhie și mitropolie.

Pe tărâm edilitar am ridicat, cu ajutorul lui Dumnezeu, Campusul „Nicolae Ivan”: clădirea Facultății de Teologie, căminul, cantina și toate cele necesare studenților. Pe Calea Turzii e în fază finală Centrul Misionar „Sf. Ap. Andrei”, care ne-a costat 16 milioane de lei.

Colegiul Teologic Mitropolit „Nicolae Colan” oferă la peste o mie de elevi posibilitatea de a învăța în Cluj-Napoca, iar în Bistrița a fost cumpărată clădirea pentru Școala „Grigore Pletosu”. Nu uităm de Centrul de tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi și de cel în construcție de la Câmpenești.

Construcția de biserici, găsite în diferite stadii, căminele de copii și de bătrâni, precum și mănăstirile, sunt în atenția noastră. Librăriile bisericesti, magazinele de coportaj, fabrica de lumânări și tipografia. Sunt și multe alte lucruri în grija noastră.

Pentru toate acestea dimpreună cu consilierii eparhiali, cu profesorii de la facultate și din școli, cu părinții protopopi, cu preoții din eparhie și cu monahii, am pus umărul și am ars. Nu uităm versurile lui Tudor Arghezi: „Altarul ca să fie și pietrele să fie, / Cer inima și viața zidite-n temelie”.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Depunere dosare pentru EXAMENUL DE CAPACITATE PREOTEASCĂ – Sesiunea martie 2026

Dosarele candidaților se vor depune în perioada **2-30 martie 2026**, la Centrul Eparhial Cluj – sectorul administrativ-bisericesc

Acte necesare pentru înscriere:

- Cerere de înscriere adresată IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei;
- Recomandarea Duhovnicului Facultății;
- Curriculum vitae;
- Copia actelor de studii (Bacalaureat, Diploma de licență și foaia matricolă, Studii postuniversitare, alte studii);
- Adeverință medicală eliberată de medicul de familie;
- Aviz psiholog;
- Copie Cartea de identitate;
- Cazier judiciar.

Examenul de capacitate preotească va avea loc în data de 26 martie 2026, ora 8.30 la Centrul eparhial – Piața Avram Iancu nr. 18.

Sinodul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, reunit la Cluj-Napoca

Darius Echim

IERARHII din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului s-au întrunit marți, 10 februarie 2026, în ședință de lucru, la reședința mitropolitană din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, la ședință au participat și ceilalți membri ai Sinodului Mitropolitan: Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhierul-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

În cadrul întâlnirii au fost discutate și analizate probleme de ordin administrativ, misionar-pastoral, cultural și social-filantropic, care privesc viața bisericească din cuprinsul Mitropoliei.

Printre subiectele aflate pe ordinea de zi s-au numărat:

- Readucerea în discuție și analizarea propunerii de canonizare a părintelui Nicolae Steinhardt, cunoscut ca „Monahul Nicolae Delarohia”;

- Aprobarea ridicării la rang de mănăstire a Schitului de călugări „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Stârciu și a Schitului de maici „Nașterea Maicii Domnului” din Marca, ambele aparținând Episcopiei Sălajului;

- Aprobarea instituirii unor noi distincții eparhiale.

Comunicat de presă

mart. 2, 2026

Apel la rugăciune și responsabilitate pentru încetarea războiului

ÎN contextul escaladării conflictului militar din Orientul Mijlociu, soldat deja cu numeroase victime, precum și al împlinirii a patru ani de la începutul războiului din Ucraina, Patriarhia Română adresează un apel la rugăciune și responsabilitate, în vederea identificării soluțiilor rapide pentru reinstaurarea păcii și a bunei înțelegeri între popoare.

Consecințele devastatoare ale războiului sunt reflectate în creșterea alarmantă a numărului de victime civile, în amplificarea violenței și a tulburărilor sociale și în extinderea sărăciei și a foametei.

Cuvântul Sfântului Apostol Pavel – „Trăiți în pace și Dumnezeu iubirii și al păcii va fi cu voi” (2 Corinteni 13, 11) – ne amintește că acolo unde războiul este prezent, iubirea și pacea sunt uitate, iar comunicarea și comuniunea între oameni sunt grav afectate.

De asemenea, să ne rugăm pentru toți cetățenii români aflați în zonele de conflict, cerând lui Dumnezeu să îi ocrotească pentru întoarcerea lor acasă în siguranță.

Biroul de presă al Patriarhiei Române

Alegerea membrilor Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului 2026-2027

Adunarea eparhială este organism deliberativ pentru toate problemele administrative, culturale, social-filantropice, economice și patrimoniale ale Eparhiei. Membrii Adunării Eparhiale, clerici și mireni, se aleg pe termen de patru ani. Ei pot fi aleși cel mult două mandate (art. 90 și art. 91, alin. 4 din Satut).

Președintele Adunării eparhiale este Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și cuprinde 30 de membri: 10 clerici și 20 de mireni, aleși în cele 10 circumscripții electorale de pe teritoriul Eparhiei: Cluj I, Cluj II, Cluj III, Turda, Dej, Gherla, Huedin, Bistrița, Năsăud și Beclean, la fiecare dintre acestea urmând să fie ales un cleric și doi mireni.

Calendarul alegerilor:

23 februarie – 6 martie 2026: constituirea Biroului electoral eparhial și începerea activității acestuia;

21 martie – 1 aprilie 2026: depunerea candidaturilor pentru alegerile preoțești și mirenești, la Biroul electoral eparhial, în vederea obținerii binecuvântării Chiriarhului;

Joi, 30 aprilie 2026: alegerea membrilor clerici și mireni în Adunarea eparhială;

1 – 12 mai 2026: depunerea eventualelor contestații la Biroul electoral eparhial;

25 mai – 12 iunie 2026: desfășurarea ședinței de constituire a Adunării eparhiale.

Dintre membrii Adunării vor fi delegați un cleric și doi mireni, ca reprezentanți eparhiali în Adunarea Națională Bisericească.

Programa Catehetică a Arhiepiscopiei Clujului pentru anul 2026

U binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Sectorul Cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prin intermediul Departamentului de Misiune și Cateheză, a elaborat **Programa Catehetică pentru anul 2026**. Materialul este conceput ca un suport omiletic practic pentru preoții și coordonatorii centrelor de catehizare din cuprinsul eparhiei.

Programa catehetică, încadrată în tematica omagială și comemorativă a anului 2026, declarat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române „Anul omagial al pastorației familiei creștine” și „Anul comemorativ al sfințelor femei din calendar (mironosițe, mucenice, cuvioase, soții și mame)”, își propune să adâncească înțelegerea tainei familiei creștine ca „biserică de acasă”, icoană vie a comuniunii Sfintei Treimi și temelie a vieții ecleziale și sociale, dar și să aducă în lumină rolul și mărturia sfințelor femei din istoria Bisericii, mironosițe, mucenice, cuvioase, soții și mame, care, prin credința și jertfa lor, au devenit pilde de slujire și dăruire.

De asemenea, Programă catehetică furnizează și materialele suport pentru catehezele dedicate Programului catehetic anual: Postul Mare – Roadele Duhului Sfânt; Postul Adormirii Maicii Domnului – Familie, copii și tineri și Postul Crăciunului – Păcatele capitale, însoțite de anexele ce conțin catehezele alcătuite și rostite de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în cadrul Programului catehetic „O seară cu Domnul Hristos și cu Preasfânta Sa Maică” de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Prin implementarea acestui proiect catehetic în toate parohiile din cuprinsul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului se are în vedere intensificarea și creșterea impactului activității catehetice, a colaborării și facilitării schimbului de experiență și de modele de bună practică.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei Clujului

† **SAMUEL Bistrițeanul**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Mitropolitul Andrei în slujba Bisericii și credincioșilor: Cincisprezece ani de arhipăstorire în Mitropolia Clujului

Ln data de 25 martie 2011, cu ocazia praznicului Bunei Vestiri și a împlinirii a cinci ani de la instalarea primului mitropolit al Clujului, Înaltpreasfințitul Bartolomeu Anania, a fost întronizat al doilea mitropolit al Clujului, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei Andreicuț, de către Preafericitul Părintele nostru Patriarh Daniel. În viața unei comunități bisericești, timpul nu se măsoară doar în ani, ci mai ales în roadele pe care le lasă în sufletele oamenilor. Cei cincisprezece ani de slujire ai Înaltpreasfințitului Părintelui nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în fruntea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului reprezintă o perioadă marcată de stabilitate, responsabilitate, încredere și continuitate duhovnicească în viața Bisericii Ortodoxe din această parte a țării noastre. Activitatea intensă a Înaltpreasfinției Sale s-a desfășurat sub semnul echilibrului, al slujirii discrete și devotate, al angajării profunde și al fidelității față de valorile credinței creștine ortodoxe și ale culturii românești.

De la începutul arhipăstoririi Sale, Înaltpreasfințitul Andrei s-a remarcat printr-un stil sobru și bine chibzuit de conducere. Înaltpreasfinția Sa a pus accentul pe rânduială, pe buna organizare a vieții bisericești și pe respectarea tradiției Bisericii Ortodoxe Române. Într-o societate aflată în continuă schimbare, nu întotdeauna în sens bun, părintele mitropolit Andrei a fost un factor de stabilitate și echilibru duhovnicesc, oferind clericilor, monahilor și credincioșilor mireni pe care îi păstorește, reperi morale clare și un discurs lipsit de excese, radicalisme sau gesturi spectaculoase.

Un element definitoriu al activității Înaltpreasfinției Sale este discernământul și moderația cultivate în spațiul public. Mitropolitul Andrei a promovat neîncetat dialogul, respectul reciproc și responsabilitatea civică, evitând luările de poziție radicale și conflictuale, precum și exprimările dure. Într-o societate adesea marcată de tensiuni și polarizare, această atitudine a contribuit la menținerea prestigiului Mitropoliei Clujului și a unei relații constructive cu societatea, precum și la consolidarea rolului ei ca factor de coeziune socială.

Un aspect important al slujirii Sale îl constituie sprijinul constant acordat educației teologice și culturii în general. Înaltpreasfinția Sa cunoaște foarte bine faptul că Biserica are un rol esențial în formarea intelectuală și morală a tinerilor, motiv pentru care a susținut statornic dezvoltarea instituțiilor de învățământ teologic și confesional din cadrul eparhiei: Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, parte din Universitatea Babeș-Bolyai, pentru care a ctitorit un sediu nou și modern și un cămin pentru studenții teologi, și Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, care în anul 2021 a devenit Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”. Această schimbare de titulatură a reflectat extinderea structurii educaționale, incluzând ciclurile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Menționez și înființarea în anul 2023 a Școlii Primare „Sfântul Stelian” din cadrul Centrului social-educativ „Gri-

gore Pletosu” din Bistrița, consolidând astfel continuarea tradiției învățământului teologic preuniversitar și a învățământului confesional ortodox în cadrul Arhiepiscopiei Clujului.

Totodată, Înaltpreasfinția Sa a susținut constant și dialogul între credință și cultură prin organizarea de simpozioane și conferințe teologice. Prin aceste inițiative, Eparhia Clujului a devenit un spațiu de întâlnire între tradiția religioasă și exigențele lumii contemporane. O dimensiune distinctivă a activității Sale o constituie implicarea personală în procesul educațional. Mitropolitul Andrei a activat, în acest răstimp, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, ca profesor universitar, predând discipline din cadrul spiritualității ortodoxe, și de asemenea ca îndrumător de doctorat în cadrul Școlii Doctorale „Isidor Todoran”. Această prezență constantă în mediul teologic universitar a contribuit la creșterea nivelului științific al studiilor teologice, la formarea unor noi generații de clerici și cadre didactice bine pregătite, precum și menținerea unei legături vii între reflecția teologică și viața Bisericii.

În acești cincisprezece ani de misiune arhierască în cele două județe ale eparhiei: Cluj și Bistrița-Năsăud, părintele mitropolit Andrei a acordat o atenție deosebită vieții pastorale și sociale manifestată prin grija față de cler și credincioși, susținerea parohiilor, construirea de noi locașuri de închinare și case parohiale, în timp ce altele mai vechi au fost renovate, restaurate sau pictate, iar la Catedrala Mitropolitană a continuat lucrările de pictură în tehnica mozaic neobizantin, dorind să respecte testamentul mitropolitului Bartolomeu. De asemenea, la subsolul Catedralei Mitropolitane a deschis în anul 2011 un muzeu de artă religioasă ortodoxă locală în care sunt expuse pe lângă icoane, cruci, cărți de slujbă, sfinte vase, antimise, prapori, și obiecte liturgice folosite de ierarhii predecesori ai Înaltpreasfinției Sale.

O altă latură a grijii pastorale o constituie înființarea de noi parohii și mănăstiri (Mănăstirea „Sf. Elisabeta” din Cluj-Napoca, Mănăstirea Dâncu, Mănăstirea Someșu Cald, Mănăstirea Pădureni, Mănăstirea Mărișel-Crucea Iancului, Mănăstirea „Sf. 40 de Mucenici” - Memorialul Gherla, Mănăs-

tirea Escu, Mănăstirea Legii, Mănăstirea Pantocrator din Beclean, Mănăstirea Petru Rareș din Ciceu-Corabia și Mănăstirea „Sf. Gheorghe” de la Dej), precum și numirea în parohiile vacante de preoți bine pregătiți și validați în cadrul unor examene-concurs temeinice și serioase.

Implicarea în activități caritativ-filantropice, demonstrează o slujire orientată spre binele și folosul aproapelui. Biserica este prezentată nu doar ca instituție duhovnicească, ci și ca sprijin concret pentru semenii aflați în nevoi și în dificultăți materiale și spirituale. În acești ani de arhipăstorire la Cluj, pe teritoriul Eparhiei Clujului s-au înființat numeroase așezăminte filantropice: cămine pentru persoanele vârstnice, case de tip familial pentru copii, centre socio-educative, cantine sociale, ridicarea unor case pentru cei ce și-au pierdut locuința, sau achiziționarea de garsoniere pentru cei aflați în situații foarte dificile, serviciu de ambulanță și serviciu de îngrijire la domiciliu. O ctitorie unică în România, realizată anii trecuți, este Centrul de Îngrijiri Paliative pentru copii „Sfântul Hristofor” din localitatea Sânnicoară, comuna Apahida, județul Cluj. Este primul centru de îngrijiri

paliative pediatrice din România care funcționează ca unitate dedicată exclusiv copiilor. Centrul oferă servicii integrate gratuite – medicale, psihologice, sociale și duhovnicești – adaptate nevoilor copiilor și sprijin pentru familiile acestora. Capacitatea este de 38 de locuri pentru pacienți minori, cu spații speciale pentru aparținători. Piatra de temelie a fost pusă în octombrie 2022, iar inaugurarea oficială a avut loc în octombrie 2025.

De asemenea, părintele mitropolit Andrei a reușit să îmbine respectul față de tradiție cu o deschidere prudentă și înțeleaptă către prezent. Fără a face compromisuri doctrinare, Înaltpreasfinția Sa a căutat să transmită valorile credinței și spiritualității ortodoxe într-un mod accesibil omului contemporan. Această abordare a permis Bisericii să rămână fidelă identității sale, dar și relevantă pentru generațiile tinere. Pentru tineri, care sunt viitorul Bisericii, a edificat între anii 2012-2015 un centru misionar la Sângeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud, iar un altul este în curs de realizare la Câmpenești, județul Cluj. Tot pentru tineri, Înaltpreasfințitul organizează în fiecare an tabere, întâlniri, conferințe, la care participă ori de câte ori îi permite timpul și programul. Cel mai faimos eveniment dedicat tinerilor a fost „Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Europa”, organizat la Cluj-Napoca în perioada

4-7 septembrie 2015, la care au participat peste 6000 de tineri din România, din diaspora română și din celelalte Biserici Ortodoxe surori, care a fost o premieră pentru întreaga Ortodoxie. Evenimentul a fost prezidat de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Putem afirma cu toată convingerea că activitatea părintelui nostru mitropolit Andrei demonstrează că adevărata autoritate se construiește în timp, prin consecvență și dedicare jertfelnică. Cei cincisprezece ani de arhipăstorire la Cluj rămân o mărturie a unei slujiri statornice și pe deplin asumate, în care credința în Dumnezeu, viața duhovnicească, cultura, dragostea și grija părintească față de oameni se împletesc armonios, lăsând o amprentă durabilă asupra vieții bisericești din această regiune mitropolitană a Bisericii noastre.

Acum, la acest moment aniversar, Îl rugăm Bunul și Atotputernicul nostru Dumnezeu, Cel în Treime închinat și slăvit, așa cum facem la fiecare Dumnezeiască Liturghie, „să-l dăruiască sfintelor Sale Biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Său.”

Episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu Anania, comemorați la 90, respectiv 15 ani de la trecerea la Domnul

Darius Echim

Anul acesta s-au împlinit 90 de ani de la trecerea la cele veșnice a Episcopului Nicolae Ivan (1855–1936), reînțemeietorul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului și ctitorul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, precum și 15 ani de la trecerea la Domnul a Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921–2011), cunoscut teolog, scriitor – prozator, poet și dramaturg – și diortositor al Sfintei Scripturi, de numele său legându-se actul istoric al înființării Mitropoliei Clujului.

În acest context, la Cluj-Napoca au fost organizate mai multe manifestări religioase, cultural-artistice și științifice dedicate evocării personalității și activității prodigioase a celor doi ierarhi. Programul a cuprins slujba Parastasului, un simpozion dedicat Mitropolitului Bartolomeu Anania și o sesiune științifică organizată în memoria Episcopului Nicolae Ivan.

Slujba Parastasului

În Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului), 1 februarie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a oficiat Sfânta Liturghie, înconjurat de un sobor de clerici, la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

La finalul Liturghiei, Mitropolitul Andrei a săvârșit slujba Parastasului pentru Episcopul Nicolae Ivan, de la a cărui trecere la cele veșnice s-au împlinit marți, 3 februarie, 90 de ani, și pentru Mitropolitul Bartolomeu Anania, de la a cărui trecere la Domnul s-au împlinit sâmbătă, 31 ianuarie, 15 ani.

Cu această ocazie, Înaltpreasfințitul Sa a evocat personalitatea celor doi mari ierarhi ai Clujului: „Mitropolitul Bartolomeu a scris o poezie intitulată «Anotimpuri»: «Pe-acest mormânt – al cui o fi? – a nins. / Nu plânge, heruvimul nu s-a stins. / Pe-acest mormânt a răsărit o floare, / Nu plânge, heruvimul n-o să zboare. / Pe-acest mormânt se scutură cucută. / Nu plânge, heruvimul o sărută. / Pe-acest mormânt s-a vestejit o fragă. / Nu plânge, heruvimului i-i dragă. / Pe-acest mormânt se cântă o colindă. / Nu plânge, heruvimul e-n oglindă. / Pe-acest mormânt nu s-a întâmplat nimic. / O lacrimă se-aprinde-n cerul mic». Noi facem parastasele la vremea potrivită și ne aducem aminte de cei adormiți, dar cred că, într-adevăr, o facem din sinceră dragoste față de ei. Dumnezeu să-l odihnească pe ctitorul Catedralei, Episcopul Nicolae Ivan, care a făcut multă jertfă, iar pe Mitropolitul Bartolomeu, care a reînțemeiat Mitropolia, și pe el să-l odihnească Dumnezeu cu sfinții Săi”.

După slujba Parastasului, la mormintele celor doi ierarhi de vrednică amintire, din cripta de la demisolul Catedralei Mitropolitane, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a oficiat un trisaghion.

„Bartolomeu Valeriu Anania – Vocea din agora cetății”

Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca a organizat joi, 29 ianuarie, la Muzeul Mitropoliei Clujului, cea de-a patra ediție a Simpozionului și concursului interjudețean de cultură religioasă „Bartolomeu Valeriu Anania – Vocea din agora cetății”.

În cadrul evenimentului, prin intermediul unor personalități clericale și laice, profesori, oameni de cultură, colaboratori și apropiați ai Mitropolitului Bartolomeu, elevii au avut ocazia să cunoască personalitatea mitropolitului, teologului, prozatorului, poetului și dramaturgului Bartolomeu Valeriu Anania, un vrednic model de urmat.

Deschiderea festivă a avut loc de la ora 10:45, prin mesaje adresate de pr. prof. dr. Andrei Mureșan, directorul adjunct al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, precum și de inspectorul școlar Smaranda Graur, care a subliniat importanța educației teologice și culturale în formarea tinerilor.

De la ora 11:00, lect. univ. dr. Luigi Bambulea, de la Universitatea Națională de Arte din București, a susținut conferința cu tema „Bartolomeu Valeriu Anania – între diptic și dicționar”.

Manifestarea a continuat cu un moment muzical susținut de Corul de fete al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, dirijat de arhid. prof. Daniel Frumos, urmat de o prelegere susținută de poetul și eseistul Horia Bădescu.

De la ora 12:00, prof. univ. dr. Bogdan Lupăștean-Barfă, de la Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, a susținut prelegerea „Mitropolitul Bartolomeu Anania al Clujului – predicator, catehet și pedagog de vocație”.

A urmat lansarea volumului „Tropare ale sfinților în cântarea de strană transilvăneană”, semnat de arhid. prof. dr. Daniel Frumos, profesor de muzică bisericească la Colegiul Ortodox. Volumul, apărut anul trecut la Editura Renașterea, a fost prezentat de pr. prof. dr. Petru Stanciu, de pr. conf. univ. dr. Adrian Podaru, prodecan al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, precum și de autor, iar moderator a fost pr. prof. dr. Andrei Mureșan. La finalul lansării a avut loc un moment muzical, susținut de Corul de băieți al Colegiului Ortodox, dirijat de pr. prof. dr. Petru Stanciu.

De la ora 13:00 a avut loc festivitatea de premiere a elevilor care au participat la simpozion cu diverse creații literare și artistice în memoria Mitropolitului Bartolomeu.

De la ora 16:00, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a săvârșit slujba Parastasului la mormântul Mitropolitului Bartolomeu din necropola ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane. Au participat profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă, cadre didactice și elevi de la Colegiul Ortodox, reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Județean Cluj (ISJ Cluj), precum și alți invitați.

În continuare, în sala de evenimente a muzeului, Mitropolitul Andrei a rostit un cuvânt de binecuvântare și a vorbit despre personalitatea vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu.

Prof. Marinela Marc, inspector școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Cluj, a apreciat activitățile organizate de Colegiul Ortodox, în special acest simpozion unic în mediul preuniversitar. În mesajul adresat, doamna inspector a subliniat că trăim într-o lume care le oferă tinerilor de astăzi nenumărate posibilități, dar puține sensuri, evocând avertismentul Mitropolitului Bartolomeu Anania despre iluzia libertății fără responsabilitate: „Libertatea nu este un drept de a face ce vrei, ci puterea de a face ce trebuie”.

„Pentru tineri, el nu trebuie să rămână doar un nume din manuale, ci un interlocutor exigent, care ne provoacă să gândim profund și să nu confundăm libertatea cu absența reperelor”, a adăugat inspectorul școlar general.

O alocuțiune a rostit și pr. conf. univ. dr. Liviu Vidican-Manci, directorul instituției de învățământ teologic, care a moderat a doua parte a simpozionului și a subliniat importanța acestui eveniment.

De la ora 17:00 a fost lansat volumul „Proximități și mărturisiri”, semnat de preotul Ioan Pinte, director al Bibliotecii Județene „George Coșbuc” Bistrița-Năsăud. Cartea a fost prezentată de dr. Nicoleta Pălimaru, redactor-șef al Editurii Renașterea, de lect. univ. dr. Luigi Bambulea, de arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, precum și de autor.

Simpozionul s-a încheiat cu o sesiune de comunicări. Au susținut prelegeri: pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, directorul Bibliotecii Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, directorul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran” din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov (Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca), administratorul Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”, pr. prof. univ. dr. Jan Nicolae (Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia), lect. univ. dr. Luigi Bambulea (Universitatea Națională de Arte din București) și dr. Dragoș Ursu, cercetător și istoric la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, conform programului.

Evenimentul a fost organizat de Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, cu sprijinul și implicarea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”, a Inspectoratului Școlar Județean Cluj, a Muzeului Mitropoliei Clujului, a Bibliotecii Județene „Octavian Goga”, a postului Radio Renașterea și a altor instituții partenere.

„Episcopul Nicolae Ivan la nouă decenii de la trecerea la Domnul”

Marți, 3 februarie, în ziua în care s-au împlinit 90 de ani de la trecerea la Domnul a vrednicului de pomenire Episcop Nicolae Ivan, reînțemeietorul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului și ctitorul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, la Muzeul Mitropoliei Clujului, aflat la demisolul catedralei, a avut loc sesi-

unea științifică intitulată „Episcopul Nicolae Ivan la nouă decenii de la trecerea la Domnul”.

Evenimentul comemorativ s-a desfășurat în sala de evenimente a muzeului, de la ora 10:00, și a fost organizat de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai și Asociația Culturală Ortodoxă „Nicolae Ivan” a laicilor intelectuali din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului.

În deschiderea manifestării, Părintele Mitropolit Andrei, pornind de la versetul scripturistic „Un nume (bun) este mai de preț decât bogăția; cinstea este mai prețioasă decât argintul și decât aurul” (Pildele lui Solomon 22, 1), a rostit un cuvânt de binecuvântare și a evocat personalitatea Episcopului Nicolae Ivan, subliniind harul ctitoricesc al acestuia.

„Episcopul Nicolae Ivan a venit la Cluj cu un geamantan, dar cu multă experiență administrativă și pastorală, iar când a plecat la Domnul ne-a lăsat Catedrala, Biserica «Sfântul Nicolae» din Cluj, Academia Teologică, Reședința Eparhială, Revista Renașterea, Tipografia, multe clădiri utile, așezăminte spirituale și culturale. A fost un om providențial pentru Eparhia noastră”, a subliniat ierarhul.

Cuvinte evocatoare despre rolul și importanța vlădicului Nicolae Ivan pentru comunitatea clujeană, în special, precum și pentru Biserica Ortodoxă, în general, au rostit prof. univ. dr. Ioan Bolovan – membru corespondent al Academiei Române, director al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, președinte al Asociației Culturale Ortodoxe „Nicolae Ivan” și membru în Adunarea Națională Bisericească; arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul UBB Cluj-Napoca, și prof. univ. dr. Adrian Opre, decanul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul UBB Cluj-Napoca, vicepreședinte al Asociației Culturale Ortodoxe „Nicolae Ivan”, precum și membru fondator și director științific al Proiectului „Hristocentric”.

În continuare, au susținut prelegeri diaconul dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, istoric și cercetător științific la Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române, care a vorbit pe tema „Episcopul Nicolae Ivan – Omul, Opera, Posteritatea”, și pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța, cadru universitar la catedra de Istoria Bisericii Ortodoxe Române din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, care a susținut prelegerea intitulată „Organizarea instituțiilor bisericești clujene în documente emise de Episcopul Nicolae Ivan (1921-1936)”.

În cadrul sesiunii științifice a fost prezentată „Cartea Omagiu”, oferită Episcopului Nicolae Ivan, din partea Academiei Teologice Ortodoxe Române, la aniversarea vârstei de 75 de ani de viață și a 10 ani de arhipăstorire. Cartea-manuscris, aflată în prezent în patrimoniul Muzeului Mitropolitan, a primit și întrebuintarea de „Carte de condoleanțe” în anul 1936, la trecerea la Domnul a ierarhului. De asemenea, în anul 1971, în același document, a fost consemnat evenimentul aniversării a 50 de ani de la reînființarea Eparhiei.

„Episcopul Nicolae Ivan a reînțemeiat, la data de 6 decembrie 1921, Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, pe vechile rădăcini ale centrelor ecleziastice medievale de la Feleac și Vad”, a subliniat preotul Cornel Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Clujului, care a prezentat și moderat evenimentul comemorativ.

La manifestare au fost prezenți Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, reprezentanți ai mediului academic, numeroși clerici, teologi, istorici, oameni de cultură și credincioși clujeni.

Fecioara Maria lângă Crucea lui Iisus (In. 19, 25-27)

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

În Evanghelia după Ioan, descrierea răstignirii și a morții lui Iisus pe Golgota se concentrează în jurul episodului Mamei Sale și a „Ucenicului iubit”, aflați la poalele Crucii. Iată ce consemnează Evanghelistul: „Atunci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care-l iubea stând alături, i-a zis mamei Sale: «Femeie, iată, fiul tău!» Apoi i-a zis ucenicului: «Iată, mama ta!». Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine” (In. 19, 26-27). Aceste cuvinte fac parte din cele „Șapte rostiri”¹ ale lui Iisus, pe Cruce, pronunțate cu puțin timp înainte de moartea Sa.

Ceea ce ne reține atenția, în mod cu totul aparte, din cuvintele lui Iisus, este grija pentru Mama Sa în ultimele clipe ale vieții Lui pământești. El pătimea acum, dar prin iubire se afla într-o stare mai presus de suferință și pătimire. A avut, prin iubire, puterea să uite, pentru moment, chinurile și să se îngrijească de mama Sa. Grija de cei iubiți, ne face să uităm orice clipă de durere și pătimire prin care trecem, adesea, prin viață.

Interpretând aceste cuvinte ale lui Iisus, Sfântul Chiril al Alexandriei scria: „S-a îngrijit și de Maica Sa, biruind culmea pătimirii, căci chiar în pătimire era nepătimitor. Cel ce-și amintește cel mai bine de sfintele porunci², și nu e străin de împlinirea lor, nu este acela care ține la acestea în seninătatea vieții, ci în vreme de furtună.”³

„...puținii” care I-au rămas

Dintre toți cei care L-au urmat lui Iisus, pe parcursul activității Sale pământești, puțini i-au rămas fideli până pe Golgota. L-au însoțit în viață, dar L-au părăsit în moarte!

Potrivit relatării Evangheliștilor sinoptici, între cei care stăteau departe, urmărind „drama Crucii”, se găseau câteva femei care I-au urmat lui Iisus din Galileea până la Ierusalim, înainte de pătimirea Sa. În narațiunea Evangheliștilor Matei și Marcu, acestea sunt: Maria Magdalena, Maria mama lui Iacob cel Mic și a lui Iosif și Salomeea: „Și erau acolo multe femei, privind de departe, care-L urmaseră din Galileea pe Iisus, slujindu-L, între care erau Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacob și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu” (Mt. 27, 55-56). În relatarea Sfântului Marcu, mama fiilor lui Zevedeu, de care amintește Evanghelistul Matei, nu putea fi alta decât Salomeea, pe care el o menționează în același grup: „Și erau și femei care priveau de departe, între care și Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob cel Mic și a lui Iosif, și Salomeea, care îl urmau și-I slujeau pe când El era în Galileea, și altele multe care se suiseră cu El în Ierusalim” (Mc. 15, 40-41).

Potrivit Evanghelistului Ioan, grupul restrâns de la Cruce era format din trei femei (mama Sa, sora mamei Sale, Maria lui Cleopa⁴ și Maria Magdalena), la care se adaugă și un Ucenic, cunoscut în Evanghelia a IV-a, ca „cel pe care îl iubea Iisus”: „Și lângă crucea lui Iisus stăteau mama Sa și sora mamei Sale, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena. Atunci Iisus, văzând pe mama Sa și pe Ucenicul pe care-l iubea stând alături...” (In. 19, 25-26). Doi dintre aceștia se bucură din partea lui Iisus de o atenție aparte, deosebindu-se de ceilalți: Mama Sa și „Ucenicul iubit”⁵.

Pentru a-i desemna, Sfântul Ioan Evanghelistul nu le amintește numele propriu, pentru că, în viziunea sa, ei personifică două grupuri în raportarea lor la Iisus. Ceea ce este cu adevărat de remarcat este imaginea lor idealizată: Mama lui Iisus, numită „Femeie”, este imaginea mesianică a „Fiicei Sionului”, de care vorbesc profetii, iar „Ucenicul iubit” reprezintă pe creștinii tuturor timpurilor, care, în evlavia și slujirea lor, trebuie să se găsească mereu la poalele Crucii. Teologul M. Dibelius explică această imagine în termenii următori: „Ucenicul pe care îl iubea Iisus este omul credinței ..., reprezentantul ucenicilor, care în relația lor cu Dumnezeu, au devenit frați ai lui Iisus.”⁶ Prin deducție, continuând reflecția renumitului teolog, putem spune că Maria, Mama lui Iisus, reprezintă pe aceea din fruntea acelor care formează, în toate timpurile și locurile, comunitatea fraților Fiului ei. Așadar, „comunitatea Crucii” este actualizată mereu în imaginea „comunității Bisericii”.

2. ...din înaltul Crucii. „Maternitatea spirituală” a Mariei

În agonia de pe Cruce, care pentru Evanghelistul Ioan este mai mult un tron, decât un instrument de tortură,⁷ Iisus, văzând pe Mama Sa și pe „Ucenicul pe care îl iubea”, a zis mamei Sale: „Femeie, iată, fiul tău!, iar Ucenicului: Iată, mama ta!” (In. 19, 27)

Departă de a fi cuvintele lui Iisus o dispoziție testamentară, întrucât despărțirea de Mama Sa urma să fie doar una temporară, ele marchează, totuși, în viziunea teologică a Evanghelistului Ioan, sunt de părere cei mai mulți exegeți,⁸ o cotitură spirituală fără egal în istoria umanității: Iisus întemeia acum, pe Cruce, noua familie post-pascală, în care Mama Sa urma să dețină rolul de „Mamă spirituală” a tuturor celor ce vor crede în jertfa Fiului Său și în Evanghelia Sa.

Privind mai în adâncul semnificației cuvintelor consemnate de Evanghelistul Ioan, implicat direct în mesajul lor, reiese limpede că Iisus era unicul fiu al Mariei și că aceasta, după moartea Lui, nu mai avea pe nimeni care s-o ocrotească. Așadar, așa-numiții „frați” ai lui Iisus (Mc. 3, 32; 6, 3; Lc. 8, 19-21; In. 2, 12; 7, 3-5; FAp. 1, 14; 1 Cor. 9, 5; Gal. 1, 19), nu erau copiii ei naturali, și deci, „frați de sânge” cu Iisus, pentru că altfel este greu de imaginat ca niciunul dintre ei să nu fie lângă mama lor, aflată la poalele Crucii, copleșită de durere, văzându-și Fiul agonizând pe lemnul de ocară, și să o preia în grijă. Greu de imaginat este și ca Iisus să nu o fi lăsat, astfel, pe Mama Sa, în grija vreunui frate, dacă ar

fi avut, și nu în seama unui străin. Așadar, dimensiunii filiale i se adăuga cea duhovnicească, prin care Maria, „Eva cea nouă”, devine, astfel, Maica tuturor credincioșilor.⁹

Interpretarea conform căreia în această scenă se re-găsește nașterea Bisericii și începutul maternității spirituale a Mariei, se sprijină pe argumente solide cu un evident caracter literar și teologic. Înainte de toate, există un paralelism clar între această scenă și cea a nunții din Cana, paralelism exprimat fie prin apelativele „Mama lui Iisus” (cf. In. 2.1; 19, 25) și „Femeie” (cf. In. 2.4; 19.26), fie prin tema „ceasului lui Iisus”, care, început în Cana, își găsește aici, împlinirea (cf. In. 2, 4; 3, 1; 9, 27b).¹⁰

La Cana, ca și lângă Cruce, Fecioara Maria, Mama lui Iisus, reprezintă „Noul Sion mesianic”, adică Biserica creștină, care își vede fiii adunându-se în jurul ei simbolizați, acolo, în slujitorii cărora le spune să facă tot ceea ce El le va porunci (In. 2, 5), iar aici, pe Golgota, în persoana „Ucenicului iubit”, imaginea noului Popor al lui Dumnezeu. Această imagine a Bisericii a fost profetită încă în vechime de Proorocii care au vestit venirea epocii mesianice. Iată ce scrie Profetul Isaia: „Că-n zilele de pe urmă fi-va muntele Domnului casa lui Dumnezeu – la vedere pe culmea munților și se va înălța deasupra colinelor și toate neamurile vor veni la el. Și multe neamuri vor merge și vor zice: Veniți să ne suim în muntele Domnului, în casa Dumnezeului lui Iacob!; El ne va spune nouă calea Sa; iar noi vom merge pe ea, că din Sion va ieși Legea și din Ierusalim cuvântul Domnului” (Isaia 2, 2-3 comp. cu Isaia 18, 20; 66, 8).

De asemenea, există o analogie între această imagine a Noului Sion, adică a Bisericii, și cea a „cămășii fără cusătură” și pe care soldații însărcinați cu execuția lui Iisus nu o sfâșie: „Iar după ce L-au răstignit pe Iisus, ostașii au luat hainele Lui și le-au făcut patru părți, fiecărui ostaș câte o parte, și cămașa. Dar cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime. Deci au zis între ei: „Să n-o sfâșiem, ci să aruncăm sorții pentru ea, a cui să fie”; ca să se plinească Scriptura care zice: Împărțit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sorți. Așadar, ostașii asta au făcut” (In. 19, 23-24). Fără să realizeze simbolismul faptei lor, ostașii romani, prin care se împlinea profeția din Psalmul 22, 20, deveneau instrumente ale planului divin într-un act din cele mântuitoare săvârșite de Iisus, și cu Iisus.¹¹ „Cămașa fără cusătură” a lui Iisus a fost văzută, astfel, ca simbolul unității Bisericii creștine, adică a noii comunități mesianice.

Așadar, înainte de a muri, Iisus descoperă Mariei rolul ei de Mamă a Bisericii, iar „Ucenicului iubit” calitatea sa de a fi fiu spiritual al Fecioarei. De acum înainte, între Maria și toți creștinii Noului Sion se stabilesc noi raporturi fondate pe misterul calității de mamă și al celui de fiu.

Ultimul verset al acestui text: „Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la el acasă” (In. 19, 27b), subliniază reacția ucenicului la dorința lui Iisus, exprimată din înaltul Crucii. Aceste cuvinte reținute de Evanghelist nu trebuie înțelese în sensul lor pur literal, așa cum le interpretează unii exegeți („a luat-o la el acasă”), ci în sens spiritual, adică primirea unei persoane, în viața ta, prin credință. Comentând textul din In. 19, 26-27, exegetul I de la Potterie afirma: „Ucenicul iubit, după ce aude cuvintele lui Iisus: Iată mama ta! o primește la sine ca pe un dar, ca pe mama sa. Răspunsul Ucenicului iubit nu poate fi înțeles ca fiind altul decât răspunsul tuturor creștinilor dat ultimei dorințe a lui Iisus, exprimată pe Cruce: Mama Sa să fie primită ca însemnând mama tuturor.”¹² În acest sens, exprimarea Evanghelistului este categorică: „Iată, fiul tău!”, cuvinte care conferă Mariei și o altă maternitate, cea spirituală, dincolo de cea ființială, care îl privea direct doar pe Fiul ei, Iisus.

Așadar, a-L primi pe Iisus în viața ta, și a o primi și pe Maria, Mama Sa, ca mamă spirituală, nu înseamnă două atitudini diferite, cu două obiective separate, ci două acte complementare în definirea statutului de creștin al oricărui om care crede în Hristos și în cuvântul Lui.

Noua familie eclesiologică post-pascală se naște, așadar, la poalele Crucii. Din ea face parte și Maria, ca „mamă” a noastră, a tuturor.

¹ Vezi detalii, Stelian TOFANĂ, *Cele șapte rostiri ale lui Iisus pe Cruce*, în rev. „Renașterea”, Aprilie 4, Cluj-Napoca, 2009, pp. 4-6.

² Este vorba despre porunca din Lege care prevedea cinstirea părinților: „Cinstește pe tatăl tău și pe mamă ta, ca să-ți fie bine” (Ieș. 20,12).

³ Cf. Sf. CHIRIL al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, în PSB, 41, București, 2000, p. 1126.

⁴ Unii exegeți cred că sub titlul „sora mamei Sale” ar trebui să o înțelegem pe Maria, soția lui Cleopa, înțelegând al doilea nume ca fiind o apozitie la primul (Vezi G. ZEVINI, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, II, Paris, 1996, p. 185). Identificarea nu este foarte facilă, întrucât textul nu oferă nici un detaliu în acest sens, dar varianta apozitie la al doilea nume este, totuși, cea mai probabilă. Armand PUIC, *Iisus - un profil biografic*, București, 2007, p. 564, vede în referirea Evanghelistului două persoane distincte.

⁵ O încercare de identificare a persoanei care se ascunde în spatele sintagmei „Ucenicul pe care îl iubea Iisus”, amintit de mai multe ori cu acest apelativ, în Evanghelia după Ioan (In. 13, 23; 19,26; 20, 2; 21, 7,20), a se vedea, Stelian TOFANĂ, *Theses and antitheses concerning the Question of the „Beloved Disciple”*, în rev. „Sacra Scripta” Centrul de Studii Biblice, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca 2003, pp. 94-113.

⁶ Text citat de I De la POTTERIE, *La Maternità Spirituale di Maria e la fondazione della Chiesa* (In. 19, 25-27), în Id., *Gesu Verità*, p. 162, nota 9.

⁷ Cf. J. ZUMSTEIN, *L'Évangile selon Saint Jean* (13-21), Geneve, 2007, p. 249.

⁸ Pentru o aprofundare detaliată a acestui subiect, a se vedea, Vezi F.M. BRAUN, *La Mère du disciple* (In. 19, 26-28), în „La Mère des fidèles. Essai de théologie johannique”, Tournai, 1953, pp. 97-129; A. FEUILLET, *L'heure de la Femme* (In. 16,21) et *l'heure de la Mère de Jésus* (In. 19, 25-27), în „Biblica”, 47, 1966, pp. 169-184; 361-380.

⁹ Cf. BARTOLOMEU V. ANANIA, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, p. 1580, nota d.

¹⁰ Vezi detalii, A. SERRA, *Maria a Cana e presso la croce*, Roma, 1978, pp. 81-91.

¹¹ Cf. BARTOLOMEU V. ANANIA, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, p. 1580, nota b.

¹² Cf. *La maternità spirituale di Maria*, p. 163.

Este imaginația în folosul omului?

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

Activitatea minții – de care depinde în mod esențial perspectiva asupra lumii, autocunoașterea dar și raportarea la Dumnezeu – fascinează mereu prin complexitatea ei. În acest registru putem situa facultatea imaginației – un proces cognitiv de combinare, transformare și elaborare a unor reprezentări, imagini sau idei pornind de la elemente din experiența anterioară, bazată pe simțuri (imaginația reproductivă) sau, dimpotrivă, de generare a unor noi, fără corespondent în experiența din trecut (imaginația creatoare). Ea poate lua și forma reveriei sau a visării cu ochii deschiși, când omul, evadând din realitate, trăiește într-o lume imaginară, făurindu-și planuri sau căutând un confort interior. Imaginația lucrează cu amintirile și induce sentimente, de aceea este asociată altor procese mentale, precum memoria, gândirea, limbajul sau inteligența emoțională. Tot aici trebuie situat universul oniric, populat adesea cu foarte multe imagini, derularea acestora, deși de natură să ne afecteze, având un caracter involuntar.

Felul cum este întrebuițată imaginația ține de originalitatea persoanei și de etapele dezvoltării ei, de aceea la copii este exuberantă și fără restricții, mai structurată și orientată într-un anumit mod la tinerețe, iar la bătrânețe de obicei mai atenuată și lipsită de plasticitate. Imaginația este indispensabilă în evoluția persoanei și joacă un rol fundamental în procesul cunoașterii. Totodată poate contribui și la involuția omului, la dezorientarea sau chiar îmbolnăvirea lui. Grație creativității lui, s-au produs invenții, descoperiri științifice, ale unor legi matematice sau fizice, iar în sfera estetică au luat naștere operele de artă, literatura sau muzica, toate menite să încante omul și să-i împodobească frumos viața. Imaginația (din gr. *φαντασία*) se suprapune, într-o oarecare măsură, cu ceea ce înțelegem astăzi prin fantezie, importantă, de pildă, prin felul cum cititorii, mai ales copiii, asimilează o lectură. Fantezia e relevantă prin apariția unor genuri literare sau în industria cinematografică și de gaming. Literatura pentru copii e scrisă în acest gen, dar întâlnim, larg răspândite, și alte specii de literatură – poezia, legendele, fabulele sau basmele, romanele „fantasy” sau SF (science-fiction) – în care personaje imaginare – feți-frumoși, dragoni, vrăjitori, cavaleri, super-eroi sau ființe extraterestre – poartă o luptă (sau un război interstelar) între bine și rău, aspiră la o lume ideală sau ne propun valori și teme cu valoare etică. Prin „dark fantasy”, industria de film și de jocuri promovează sentimentul de groază, violența sau, dimpotrivă, prin pornografie, plăcerea, protagoniștii (pe de o parte vampiri, fantome, cadavre, pe de alta infractori sau personaje imorale etc), influențând negativ imaginarul spectatorilor. La rândul lor, miturile ancestrale, migrând în variate forme de religie, dau seama despre felul cum omul dă curs imaginației sale.

Imaginația trebuie însă abordată și dintr-o perspectivă mai profundă. Spiritualitatea creștină ne oferă un punct de vedere valid și care privește omul în plurivalența lui. În literatura ascetică, *φαντασία* (*phantasia*) este un concept cu semnificație teologică, fiind tradus frecvent în română prin „închipuire” sau „nălucire”. Din punctul de vedere al Părinților Bisericii, omul originar avea o structură interioară nedivizată, neafectată de păcat, iar imaginația (sau închipuirea) era o poartă spre contemplația lui Dumnezeu. Adam, spun ei, nu cunoștea „închipuirea necuviincioasă” (Calist și Ignatie Xanthopol), dar, primind ispita, se rupe de Dumnezeu. „Așa l-a despărțit pe Adam de Dumnezeu, dându-i nălucirea demnității dumnezeiești” (Isihie Sinaitul, *Capete despre trezvie și virtute*, II, 17, *Filocalia*, vol. IV) Prin căderea protopărinților, imaginația devine un vehicul al puterilor răului, demonii folosind imaginația ca un instrument spre atacarea minții, împingându-l pe om la închipuiri sau iscându-le ei înșiși. „Diavolii ne duc pururea spre păcătuire prin nălucire și minciună” (Isihie Sinaitul, *Capete despre trezvie și virtute*, II, 16, *Filocalia*, vol. IV). După cădere, așadar, fie în stare de veghe, fie în stare de somn, demonii îl hărțuiesc pe om prin intermediul imaginației.

Cuviosul Sofronie Saharov vorbește de patru feluri de imaginație, cu referire la viața spirituală. În primul rând, ca lucrare a minții, captivă puterilor răului, prin care ascetul este infuențat negativ spre alimentarea patimilor. Minte

omului, fiind despărțită de inimă – ca centru al ființei umane –, este aplecată spre imaginație, iar în lipsa unui autocontrol se lasă „dusă de valuri” până la subjugarea ei. „Minte netrebnică – spune Sf. Maxim Mărturisitorul – se învoiește cu închipuirile” (Sf. Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste*, II, 56, *Filocalia*, vol. II), „lesne se ia după năluciri și anevoie se reține de la nălucirile nelegiute” (Isihie Sinaitul, *Cuvânt despre trezvie și virtute*, II, 43, *Filocalia*, vol. IV). Dar, potrivit lui Calist și Ignatie Xanthopol, „închipuirile vin nu numai de la demoni, ci și sufletul însuși are de la sine în chip natural pornirea spre închipuire” (Calist și Ignatie Xanthopol, *Metoda sau cele 100 de capete*, 69, *Filocalia*, vol. VIII). În vremea rugăciunii mai ales, nevoitorul se confruntă cu o avalanșă de imagini, sugerate de diavoli sau ivite din propriul bagaj de memorie, stânjenindu-i concentrarea și apropierea de Dumnezeu. E necesară aici trezvia (*nepsis*) ca stavilă împotriva acestei avalanșe. „Lucrul trezviei neconținute... este să vadă îndată nălucirile gândurilor care au luat chip în minte; iar al împotrivirii, este să respingă și să dea pe față gândul care încearcă să intre în văzduhul minții noastre prin nălucirea [închipuirea] vreunui lucru” (Isihie Sinaitul, *Cuvânt despre trezvie și virtute*, II, 51, *Filocalia*, vol. IV). Altminteri, imaginația pune în mod nefast stăpânire pe minte, nutrind și sporind lucrarea patimilor. Pe fondul imaginației, cresc nu doar patimile ci și anumite tulburări de natură psihică (anxietate, fobii etc), toate având în fundal scenariul iluzorii.

De aceea imaginația trebuie educată sănătos, e de părere Sf. Teofan Zăvorâtul, încă din vremea copilăriei, prin păzirea simțurilor, ferirea de imagini murdare și cultivarea amintirii de Dumnezeu, mai ales că impresiile de la vârstele fragede se imprimă în minte pentru tot restul vieții. Nepătimirea – echivalență absenței oricărei închipuiri necuviincioase – se dobândește greu, cu mult efort, dar dificultatea acestui efort e în strânsă legătură cu bagajul de impresii acumulat în tinerețe. Imunitatea față de imaginile păcătoase ascetul o verifică prin somn, visele demonstrând cât de viguroase sunt patimile noastre. „Cele ce ocupă sufletul sau în care petrece el în stare de veghe, acelea rețin în închipuirea și cugetarea lui și în somn” (Sf. Simeon Noul Teolog, *Capete teologice, gnostice și practice*, III, 62, *Filocalia*, vol. VI), avalanșa de imagini, posibilă prin recompunerea unor resturi de amintiri de peste zi, afectând sufletul în părțile lui poftitoare, irascibilă sau rațională. „Când partea poftitoare a sufletului (*ἐπιθυμητικόν*) e împinsă spre patimile desfătărilor și spre plăcerile vieții, tot pe acestea le vede sufletul și în vis. Iar când iuțimea sau mânia (*θυμικόν*) sufletului e înfuriată împotriva semenilor, visează atacuri, războaie și lupte... și certuri ca la judecată cu dușmanii. Când, în sfârșit, rațiunea lui (*λογιστικόν*) se înalță prin trufie și mândrie, își închipuie răpiri înaripate în aer, șederi și domnii pe tronuri înalte, pașiri înaintea poporului în fruntea unor care de luptă” (Sf. Simeon Noul Teolog, *Capete teologice, gnostice și practice*, III, 63, *Filocalia*, vol. VI).

Un al doilea fel de imaginație, potrivit Cuviosului Sofronie Saharov, este reveria. Omul visează cu ochii deschiși, evadează într-un fel din realitatea văzută, fiind purtat pe un tărâm imaginar. Poate fi un imaginar religios chiar, însă starea nu e deloc sănătoasă. Starețul leagă de acest aspect metoda apuseană a „meditației”, prin care, pornind de la lectura Scripturilor, omul se transpune în ambianța lui Hristos, își închipuie pătimirile Sale sau rănile sângerânde și se lasă purtat de o excitare patologică, fals identificată ca trăire mistică. Experiențe spirituale de acest fel sunt consemnate în mistica feminină catolică. Sf. Ignatie Briancianinov sesizează astfel de derapaje în spiritualitatea călugărului spaniol Ignățiu de Loyola – întemeietorul ordinului iezuit – sau a misticului german Thomas de Kempis, sancționându-le sever ca dovezi ale înșelării. Purtat nefiresc de imaginație, omul cade pradă mândriei, prin suficiența sau extazul de sine, stări însoțite de o încordare nervoasă. În literatura ascetică ortodoxă, *Metoda sfintei rugăciuni și atenției* (atribuită, se pare în mod eronat, Sfântului Simeon Noul Teolog) consemnează o practică duhovnicească a rugăciunii minții, părut evlavioasă, dar fundamental greșită pentru că e tributara imaginației: „Însușirile primului fel de rugăciune sunt acestea: Când cineva face această rugăciune, își ridică mâinile și ochii împreună cu mintea la cer, iar mintea alcătuieste înțelesuri dumnezeiești și-și închipuie frumuseți cerești, ierarhii de îngeri și corturi de-ale dreptilor și, simplu vorbind, toate câte le-a auzit din Scripturi le adună în vremea rugăciunii în minte, el își stârnește astfel sufletul la dragostea dumnezeiască, privind

la cer, ba uneori vărsând și lacrimi din ochi. Făcând așa, se umflă dulce în inimă și se mândrește și socotește că ceea ce se întâmplă este o mângâiere dumnezeiască. Drept aceea, se roagă să petreacă pururi într-o astfel de îndeletnicire. Dar acestea sunt semne ale amăgirii” (*Miezul înțelepciunii Părinților*, pp. 78-79). Împotriva acestor alunecări se invocă smerenia și paza minții. Dimpotrivă, „închipuirea de sine” (adică mândria, după Sf. Isaac Sirul) „este o boală, pentru că cel ce suferă de ea nu trăiește în realitate” (Sf. Pr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. 9, n. 585, p. 279). „Vederea” realităților dumnezeiești diferă de închipuirile imaginației, pentru că în vreme ce primele sunt rodul împlinirii poruncilor, celelalte sunt produsul unei cunoașteri orgolioase (cf. Sf. Pr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. 10, n. 608, p. 504).

Un al treilea fel de imaginație, potrivit Cuviosului Sofronie, are un caracter meditativ-intelectual și are în vedere dezvoltarea civilizației și a tehnicii. Deși, poate, inofensivă moral dar utilă social, ea consumă energia minții, ascetului fiindu-i imposibil să-și dedice întreaga cugetare lui Dumnezeu.

În sfârșit, putem vorbi și de un al patrulea fel de imaginație, numită de Cuv. Sofronie religioasă. Alții o numesc „creativitate teologică”, cu trimitere la capacitatea ei de a-L descrie pe Dumnezeu în variate concepte antropomorfe.

Starețul o consideră o cale spre înșelare, pentru că adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu nu e rodul reflecției sau al raționamentului. În conformitate cu postulatele apofatismului, niciun concept teologic (adică nicio concepție, născocire sau invenție omească) nu-L poate descrie în sens ultim pe Dumnezeu, altminteri s-ar transforma într-un idol. E ceea ce afirmă și Sf. Grigorie de Nyssa: „Căci tot înțelesul care se ivește în minte prin vreo închipuire care cuprinde totul ca o noțiune și ca o conjunctură a firii, plâsmuiește un idol al lui Dumnezeu și nu-L vestește pe El” (*De Vita Moysis*, PG 44, col. 377C, apud Pr. D. Stăniloae, *TDO*, vol. 1, p. 89). Unirii cu Dumnezeu îi premerge absența oricărei reprezentări din minte sau „dez-

brăcarea minții de toate chipurile” (Calist și Ignatie Xanthopol). Arhimandritul Zaharia Zaharou conchide: „Zidirea cugetătoare se înalță către Dumnezeu nu prin gândire filosofică sau prin abstractizare intelectuală, ci prin rugăciunea minții, prin mijlocirea căreia se leapădă de orice imagine sau înțeles al celor zidite” (Arhim. Zaharia Zaharou, *Hristos, calea vieții noastre*, p. 243).

Prin urmare, răspunsul la întrebarea din titlu are un caracter ambivalent. Folosul imaginației trebuie apreciat în funcție de o etapă sau alta din evoluția spirituală a omului.

Bibliografie:

- Jean-Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, trad. Marinela Bojin, ed. Sophia, București, 2006.
- Arhimandrit Zaharia Zaharou, *Hristos, calea vieții noastre. Darurile teologiei arhimandritului Sofronie*, trad. din limba greacă de ierom. Evloghie Munteanu, ed. Bunavestire/ ed. Biserica Ortodoxă, Galați, 2003.
- Bogdan Popoveniuc, *Elemente de psihologie generală*, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, 2011.
- C. Ețco et alii, *Psihologia generală*, USMF, Chișinău, 2007.
- Preot Prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, EIBMBOR, București, 1996.
- Arhimandritul Lazăr (Abașidze), *Despre bolile tainice ale sufletului*, trad. din limba rusă Pr. Nicolae Crețu, ed. Sophia, București, 2012.
- Tomáš Špidlík, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. II. Rugăciunea*, trad. diac. Ioan I. Ică jr, ed. Deisis, Sibiu, 1998.
- Filocalia*, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, vol. II, EIBMBOR, București, 2008; vol. IV, EIBMBOR, București, 2010; vol. VI, EIBMBOR, București, 2017; vol. VII, EIBMBOR, București, 1977; vol. VIII, EIBMBOR, București, 1979; vol. XIX, EIBMBOR, București, 1980; vol. X, EIBMBOR, București, 1981.
- Sfântul Simeon Noul Teolog**, *Miezul înțelepciunii Părinților*, trad. Cristian Spătărelu, Editura Egumenița, Galați, 2007.

Centenarul nașterii unui preot de țară: Ilie V. Iacobescu (1925-2025)

Prof. univ. dr. Ilie Rad

In cunoscuta lui lucrare, *Sate și preoți din Ardeal* (Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl, București, 1902), Nicolae Iorga aducea un sincer omagiu preoților din satele ardelenne, care, în ciuda vitregiilor istorice, politice și sociale, au ținut nestinsă flacăra identității naționale, a limbii române, a tradițiilor și obiceiurilor noastre strămoșești.

Asemenea omagii trebuie aduse și altor generații de preoți, care, în condiții vitrege, dar de altă natură, și-au făcut datoria de apostoli ai neamului românesc. Între acești preoți trebuie amintit și Ilie V. Iacobescu, preot în satul meu natal, Nandra, mai bine de două decenii, respectiv între anii 1954-1975, de la a cărui naștere s-au împlinit, anul trecut, 100 de ani.

S-a născut la Iași, la 19 iulie 1925, ca fiu al Gherghinei și al lui Vasile Iacobescu. Studii primare, gimnaziale și liceale la Iași, după care urmează, simultan, Institutul Teologic Ortodox de Grad Universitar din București (pe care îl termină cu media 10 (zece) și calificativul „Exceptional”) și Facultatea de Litere și Filosofie din București (1944-1948), optând pentru profesia de preot. La 25 februarie 1956, se căsătorește cu Anica

Botorea, învățătoare, din satul Petrilaca, jud. Alba, în urma căsătoriei rezultând doi băieți: Florin Corneliu (1957-2022) și Ilie Sorin (n. 1961), acesta din urmă stabilit în Italia, după 1990. După absolvire, lucrează ca preot în satul Bărboși, din jud. Sibiu (1948-1954), după care se transferă, la cerere, în comuna Ațintiș, din jud. Mureș (având ca Filie satul Nandra) (1954-1975), după care se transferă la Parohia din Uioara de Jos, jud. Alba (1975-1982). După un stagiu de doar trei luni, la Parohia din Nima Râciului, comuna Râciu, jud. Mureș (1.04.1982-1.07.1982), se pensionează. A trecut la Domnul în anul 1993.

În arhiva preotului Iacobescu (la care am avut acces prin generozitatea fiului acestuia, violoncelistul Sorin Iacobescu, cărui îi aducem mulțumiri și pe această cale) se găsește o foarte bogată corespondență, care depune mărturie despre anvergura intelectuală a preotului Iacobescu, despre profunda sa implicare în viața Bisericii. Amintesc doar câteva nume de ierarhi și mari teologi, aflați în corespondență cu preotul Iacobescu: Episcop dr. Visarion V. Aștilean-Rășinăreanu, Episcop vicar al Mitropoliei Ardealului, fost Episcop al Aradului; Preot prof. univ. dr. Ene Braniște, profesor la Institutul Teologic Ortodox din București; prof. Mihail Coropciuc, prof. dr. Eugen Neculau, prof. dr. Ilie Gheorghiuță, Protopop stavrofor Traian Belașcu, vicar arhiepiscopesc; pr. Dumitru Soare, consilier patriarhal; prof. univ. dr. Theodor M. Popescu, prof. univ. dr. Nicolae Baron, prof. univ. dr. Nicolae Chițescu – cadre didactice la Institutul Teologic de Grad Universitar din București.

Cele mai valoroase scrisori mi se par cele primite de la fostul său profesor, Ene Braniște. Astfel, într-o scrisoare din 31. III. 1953, profesorul îi spunea că unul dintre studiile pe care i le-a trimis, spre publicare, a fost apreciat pentru „ordinea sistematică a planului și, mai ales, prin tonul lui viu, cald și înflăcărat, străbătut de dragostea adevărată pentru Biserica în care ne-am născut

și pe care o slujim. E o admirabilă apologie a Ortodoxiei, din punctul de vedere al rolului ei istoric și social.”

Cu altă ocazie, îi scrie: „Sunt bucuros să văd că ți-ai păstrat agerimea de spirit și preocupările cărturărești, de care ai dat dovadă în facultate.”

Într-o altă scrisoare, profesorul Braniște ridică și problema cenzurii, care, evident, exista și în publicațiile religioase. „N-am putut spune acolo tot ce se putea spune – i se confesează profesorul Braniște – și, mai ales, așa cum trebuie spus, cu privire la obiectul recenziei mele” (era vorba de o recenzie la ultima ediție a *Liturghierului*, recenzie pe care o făcuse teologul bucureștean).

Când s-a trecut la redactarea noului Tipic, preotul Iacobescu a făcut propuneri concrete, pentru ameliorarea unor regulamente din acest Tipic, ceea ce arată implicarea sa profundă în viața Bisericii. De altfel, profesorul Braniște l-a informat că a remis o scrisoare de-a sa Patriarhului Justinian Marina, dovadă a importanței problemelor ridicate de tânărul preot Ilie V. Iacobescu.

Preotul Ilie Iacobescu citea literatură de specialitate (inclusiv în limbi străine), fiind un adevărat poliglot, vorbind limbile germană, franceză, italiană, greacă și idiș), pe care o comenta în scrisori. Voia să facă un doctorat în teologie, dar era prea departe de București, de aceea i se sugerează să își caute un transfer, într-o localitate mai aproape de Capitală, pentru a se putea ocupa de elaborarea tezei, lucru care, din păcate, nu s-a petrecut.

În 2021, am publicat monografia satului Nandra, în care un capitol consistent este dedicat Bisericii din sat (Doina Rad; Ilie Rad, Nandra. *Un sat care alumeacă-n uitare. File din monografia și din „romanul” satului.* Prefață de Acad. Ioan-Aurel Pop, Președintele Academiei Române. La 710 ani de la prima atestare documentară, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2021), astfel încât am aflat multe informații privind activitatea preotului Ilie V. Iacobescu.

O problemă importantă în viața Bisericii din Nandra, a preotului Ilie V. Iacobescu și a Consiliului Parohial, în intervalul 1955-1965, a fost situația Casei Parohiale din sat. În procesul verbal din 20 mai 1962, citim următoarele cuvinte, cu aprecieri foarte dure la adresa autorităților laice comuniste: „P.c. preot președinte (al Consiliului Parohial, n. ns.), luând cuvântul, arată că situația în care se găsește Casa Parohială este deplorabilă. Pe lângă faptul că imobilul în cauză e foarte vechi, din 1880, și zidul e din pământ, de câțiva ani încoace, precis din 1950, de când Casa Parohială a fost ocupată de Cooperativa de

Consum din Bichiș – cu filiala Nandra –, s-a adăugat și lipsa de grijă condamnabilă a conducătorilor cooperativei din Bichiș, care n-au plătit în toți anii cât au folosit casa niciun leu chirie, n-au făcut nicio reparație la casă, nici de mică însemnătate, ca de pildă vărui în interior etc. și ceea ce merită toată indignarea noastră pentru cei vinovați, în decurs de atâția ani (12, n. ns.), au deteriorat casa, lăsând-o acum într-o stare extrem de slabă și dărăpănată, cu cerdacul lipsă, cu țigle lipsă, cu pereții distruși în interior și exterior.” (*Ibidem*, p. 105).

La 19 februarie 1956, Consiliul Parohial a fost convocat pentru stabilirea „salarului lunar din fonduri proprii ale Filiei Nandra, pentru preotul deservant al Filiei”. Este interesant cum justifică preotul Iacobescu, cu argumente din Biblie, solicitarea de stabilire a unui salariu, din partea Filiei Nandra. „Luând cuvântul, p.c. preot președin-

te arată că fiecare sfințit slujitor al Altarului, după cuvântul Domnului, este lucrător al Său și «vrednic este lucrătorul de plata sa» (Matei, 10,10), iar Sfântul Apostol Pavel arată că «așa a rânduit Domnul, pentru cei ce propovăduiesc Evanghelia, ca din Evanghelie să se hrănească» (I Corinteni, 9,14). Pentru îndeplinirea acestei porunci evanghelice și apostolice, cât și pentru arătarea dragostei credincioșilor față de păstorul lor și pentru a arăta vădit prețuirea ce-o dau muncii sale preoțești, p.c. preot Ilie V. Iacobescu cere Consiliului Parohial să stabilească un salariu lunar din fondurile proprii Filiei Nandra.” Salariul stabilit, conform regulamentelor bisericești în vigoare, era de 160 de lei lunar, jumătate din salariul avut de preotul Iacobescu la Parohia Ațintiș, și anume de 335 de lei. Procesul-verbal din 16 martie 1957 este semnat de următorii năndreni: Onițiu Gligor, Damian Lenuța, Brudan Alexandru, Brudan Aurel, Boldea Partenie, Brudan Onisie și Cozma Casian.

Ultimul proces-verbal din registrul amintit este din 17 iulie 1966 și se referă la alegerea membrilor comisiei de inventariere. Preotul Ilie V. Iacobescu face referire la Ordinul nr. 231, din 22.06.1966, al Oficiului Protopopesc Ortodox Român Luduș, prin care se dau dispoziții pentru efectuarea lucrărilor de inventariere. Comisia aleasă este formată din: Preot paroh Ilie V. Iacobescu, în calitate de președinte al comisiei, și Brudan Aurel și Iacob Viorel, ca membri. Aceasta a fost, de fapt, ultima inventariere a bunurilor Bisericii din Nandra, făcută cu responsabilitate și în mod profesionist, calități pe care nu le-am mai găsit în documentele ulterioare de inventar.

Preotul Ilie V. Iacobescu putea deveni un teolog strălucit și merita o carieră universitară. Dar a preferat să rămână lângă parohienii săi de la țară. Cazul acesta îmi amintește de Aron Pumnul, marele dascăl al lui Eminescu, de la Cernăuți. Invitat la Universitatea din Iași, întemeiată de Domnitorul Cuza, în 1860, Aron Pumnul a dat următorul răspuns: „N-am primit, nici nu primesc, deși aici (la Cernăuți, n. I.R.) am o leafă foarte mică, fiindcă trebuința cere să rămân încă cu tinerimea română bucovineană, ca să o deștept din amorțeala și letargia în care se află cufundată.”

Cunoscând anvergura intelectuală și morală a preotului Ilie V. Iacobescu, aș fi bucuros, dacă s-ar găsi un tânăr student teolog, care să facă o monografie consacrată acestui preot vrednic, precum și o ediție cu toată corespondența sa. Ar avea la dispoziție toată arhiva preotului Ilie V. Iacobescu, precum și ajutorul fiului acestuia, Sorin Iacobescu.

Pr. prof. Vasile Stanciu, *Cântările Triodului transilvan compuse pe o singură voce după melodiile tradiționale din Transilvania*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2025, 350 p.

În anul 2025, sub egida Editurii Renașterea, vede lumina tiparului, volumul intitulat: *Cântările Triodului transilvan compuse pe o singură voce după melodiile tradiționale din Transilvania*, semnat de Pr. prof. univ. dr. emerit Vasile Stanciu, reputat teolog, pedagog, muzicolog, compozitor și dirijor, cu o remarcabilă activitate didactică, de cercetare și editorială¹.

Cartea se deschide printr-un cuvânt intitulat: *Cântările Postului Mare și profunzimea lor spirituală* ce aparține Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, care subliniază că lucrarea de față „este de mare importanță și nu numai pentru uzul muzical, ci și pentru viața duhovnicească a transilvănenilor. Perioada Triodului este una de îmbunătățire sufletească; pe lângă celelalte mijloace de îmbunătățire sufletească, avem la îndemână și muzica. Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă: „Vorbiți între voi în psalmi și în laude și în cântări duhovnicești, laudând și cântând Domnului, în inimile voastre” (Efeseni 5, 19). Așa că în Postul Mare: „toată suflarea să laude pe Domnul!” (Psalmul 150, 6) (p. VI).

Urmează *Cuvântul autorului* care mărturisește: „luând ca model strădaniile înaintașilor noștri, am îndrăznit cu multă sfială, dar cu entuziasm, să mă aplec cu multă dragoste asupra textelor imnografice mai importante ale Triodului și să le înveșmântez în haina inconfundabilă a tradiției muzicale bizantine transilvănene... pe parcursul muncii de compoziție muzicală am descoperit încă odată frumusețea, profunzimea și unicitatea producțiilor imnografice ale Triodului, iar aceste caracteristici ale imnografiei impun prin conținutul lor teologic și spiritual o abordare muzicală potrivită cu mesajul textului literar” (p. IX).

Volumul cuprinde: Cântări în Duminica Vameșului și Fariseului, Cântări în Duminica Înțocării Fiului risipitor, Cântări în Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (a lăsatului sec de carne), Cântări în Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a lăsatului sec de brânză), Canonul cel Mare al Sf. Andrei Cretanul, Cântări în Duminica I din Postul Mare, Cântări în Duminica a II-a din Postul Mare, Cântări în Duminica a III-a din Postul Mare, Cântări în Duminica a IV-a din Postul Mare, Cântări în Duminica a V-a din Postul Mare, Cântări în Sâmbăta lui Lazăr, Cântări în Duminica a VI-a din Postul Mare, Cântări în Sfânta și Marea Zi

Luni, Cântări în Sfânta și Marea Zi Marți, Cântări în Sfânta și Marea Zi Miercuri, Cântări în Sfânta și Marea Zi Joi, Cântări în Sfânta și Marea Zi Vineri la Denia de Joi seara, Cântări în Sfânta și Marea Zi Sâmbătă, la Denia de Vineri seara, a Prohodului Domnului și Cântări în Sfânta și Marea Zi Sâmbătă la Vecernia unită cu Liturgia Sf. Vasile cel Mare.

Sunt puse pe note, cu o ornamentică simplă, în stilul părintelui Dimitrie Cunțanu, dar cu evidente formule originale, ceea ce-l particularizează pe autor: stihiri la Vecernia Mare și la Laudele de la Utrenie, tropare, condace, antifoane, sedelne și luminânde, dintre care remarcăm: stihirile: *Ușile pocăinței... În cărările mântuirii... La mulțimea faptelor mele... Doamne, femeia ceea ce căzuse... Condacul Suflete al meu... Luminânda Cămara Ta... Troparele Când slăviții ucenici... Răscumpărata-ne-ai pe noi... Binecuvântările Învierii și Heruvicul din Sâmbăta Mare Să tacă tot trupul...*

Datorită condițiilor istorice vitrege, transmiterea melodiilor de strană în Transilvania, până la finele secolului al XIX-lea s-a făcut exclusiv oral. Cântarea din Ardeal, în particular cea notată în sistemul liniar, european de părintele Dimitrie Cunțanu în volumul: *Cântările bisericesti după melodiile celor opt glasuri ale Sfintei Biserici Ortodoxe Române*, Viena, 1890 (cunoscând multiplele reeditări), numită și „stilul central ardelenesc”, reflectă un proces de adaptare a muzicii bizantine la ethosul românesc transilvănean, cu influențe folclorice indiscutabile, desigur, avându-și rădăcinile în marea tradiție a muzicii bizantine², fiind evidente aceleași coordonate ale modalismului bizantin psaltic, putând fi sesizată o strânsă legătură cu alte stiluri muzicale cultivate mai ales în Banat³.

Tradiția muzicală de strană începută de părintele Dimitrie Cunțanu, punct de reper pentru întreaga viață liturgică muzicală din Ardeal, a fost dusă mai departe de urmașii săi de la Sibiu, între care pr. prof. Timotei Popovici, pr. prof. Gheorghe Șoima, dar a prins puternice rădăcini și la Cluj, unde au activat: prof. Vasile Petrașcu, arhid. prof. Ioan Brie și nu în ultimul rând părintele prof. univ. dr. emerit Vasile Stanciu, vrednic continuator al tuturor acestora, care poate fi considerat, pe drept cuvânt „al doilea patriarh al muzicii bisericesti din Transilvania”.

Prezenta culegere de cântări este o încercare, foarte reușită, de altfel, de a conserva într-o formă accesibilă, muzica bisericască de tradiție bizantină din Transilvania, făcând parte dintr-un proiect mai mare, rezultat al unei munci asidue⁴, care conține: *Anastasimatarul Transilvan, Catavasierul Transilvan*, fiind așteptate și un *Penticostar Transilvan*, precum și un *Idiomelar Transilvan*.

Bibliografia selectivă conține *Triodul* - cartea de cult și câteva culegeri de cântări bisericesti.

Cartea, adresată elevilor și studenților teologi, preoților și cântăreților de strană pentru înfrumusețarea slujbelor din perioada Triodului, apare în condiții grafice deosebite. Pe coperta I apare o Sfântă Cruce pictată, iar pe coperta a IV-a este reprodus un fragment din *Cuvântul introductiv* al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Apreciem efortul de cultivare a cântării bisericesti ortodoxe din spațiul transilvănean depus de părintele profesor și iubitul nostru maestru prin formarea, timp de patru decenii, la școlile teologice clujene, a sute de studenți, elevi seminariști (cei mai mulți devenind preoți sau profesori de Muzică bisericască și de Religie, alții profesori universitari sau ierarhi) și cântăreți de strană, dar în egală măsură și prin compunerea acestor cântări și publicarea lor în volume.

Dr. Dacian But-Căpușan

² Un amplu studiu analitic al variantelor muzicale transilvănene și legătura lor cu filonul psaltic bizantin la Vasile Stanciu, *Muzica bisericască ortodoxă din Transilvania*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996, pp. 90-147.

³ Stil promovat de Episcopul Aradului Ioan Ignatie Papp (1902-1925) și notat la începutul secolului al XX-lea de pr. Tereșiu Bugariu, prof. Trifon Lugojan și prof. Atanasie Lipovan și în perioada contemporană de Pr. prof. univ. dr. Nicolae Belean, Conf. univ. dr. Mircea-Remus Buta, Conf. univ. dr. Constanța Cristescu.

⁴ Care poate fi asemănată cu cea a compozitorilor: Dimitrie Suceveanu, Ștefanache Popescu, Ion Popescu-Pasărea, Anton Uncu, Chiril Popescu, Nicolae Lungu, Victor Ojog ș.a. ale căror lucrări în stilul psaltic au fost publicate în: *Anastasimatarul unificat, Catavasier, Cântările Triodului, Cântările Penticostarului și Noul Idiomelar*.

De ce o admirăm și preaslăvim pe Fecioara Maria?

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

rintr-o frumoasă tradiție, românii continuă să dedice luna martie femeii, bucuria și iubirea noastră dintâi și de pe urmă, celei care ascunde în pântec eternitatea și care rămâne poate cea mai bună idee a lui Dumnezeu. Iată că a venit clipa în care avem datoria să ne aplecăm smerit și să sărutăm mâna celor care ne-au născut și din a căror zâmbet se naște lumina în fiecare dimineață. E vremea în care bărbații dându-și deoparte sfiata, pot îngenuchea exprimându-și recunoștința și iubirea în fața întregii lumi. Ne minunăm de o eternitate, cu evlavie, teamă și dragoste în fața miracolului dumnezeiesc, închinându-ne smerit în fața icoanelor, mulțumind Domnului și rugându-ne pentru bine și pentru iertare, uimiți de atâta măreție.

Există în imaginarul spiritual al omenirii câteva figuri care depășesc limitele timpului și devin repere ale sensibilității colective. Fecioara Maria este una dintre aceste prezențe rare, aflate la granița dintre istorie și simbol, dintre credință și poezie. Admirația pe care oamenii o simt față de ea nu se reduce doar la un gest religios rigid, ea reprezintă, mai degrabă, o formă de contemplare a unei frumuseți morale care inspiră liniște și reflecție. În jurul chipului său s-au adunat, de-a lungul secolelor, speranțe, neliniști și idealuri, transformându-l într-un arhetip al blândeții și al puterii tăcute.

Un prim motiv al admirației îl constituie discreția care îi definește prezența. Spre deosebire de figurile eroice ale istoriei sacre, Maria nu se afirmă prin gesturi spectaculoase, ci printr-o interioritate profundă. Tăcerea ei devine un limbaj subtil, iar această reținere sugerează o forță care nu are nevoie de afirmare zgomotoasă. Literatura a fost adesea atrasă de această dimensiune a liniștii, văzând în ea o formă de echilibru spiritual. Într-o lume dominată de conflict și competiție, imaginea Mariei oferă alternativa unei existențe centrate pe acceptare și reflecție.

Admirația este alimentată și de ideea de maternitate spirituală. Fecioara Maria nu este percepută doar ca mama lui Hristos, ci ca o mamă simbolică, apropiată de fragilitatea fiecărui om. Dacă în icoane, privirea ei pare să nu judece, ci să înțeleagă, în poezie, chipul acesteia devine adesea un refugiu al inocenței pierdute. Această dimensiune maternă explică de ce atât de multe culturi creștine au dezvoltat o relație afectivă profundă cu figura ei. Admirația nu este doar intelectuală, ci mai ales emoțională, născută din nevoia de protecție și alinare.

Din perspectivă literară, Maria poate fi interpretată ca un simbol al feminității spiritualizate, unind puritatea ideală cu experiența suferinței, dualitate care îi conferă o profunzime poetică aparte. Imaginea mamei îndurerate, prezentă în numeroase creații artistice, apropie figura ei de condiția umană universală. Suferința nu o definește prin slăbiciune, ci printr-o demnitate calmă, care transformă durerea în lumină interioară. De aceea, admirația față de Maria nu se naște doar din perfecțiunea atribuită ei, ci și din capacitatea de a reflecta drama umană fără a pierde speranța.

Un alt aspect care explică fascinația exercitată de Fecioara Maria este relația dintre fragilitate și putere. În aparență, ea este o figură modestă, lipsită de autoritate exterioară. Totuși, simbolic, devine una dintre cele mai influente prezențe ale tradiției creștine. Această contradicție atrage imaginația artistică pentru că puterea ei nu este politică sau militară, ci morală și afectivă. Ea inspiră prin exemplul unei forțe care nu domină, ci susține, sugerând că adevărata măreție poate fi discretă.

De-a lungul istoriei, arta a amplificat această admirație. Icoanele bizantine au prezentat-o ca pe o regină a liniștii, cu trăsături stilizate și privire gravă, invitând la contemplare. Renașterea a făcut o Maria mai umană, mai tandră, apropiată de sensibilitatea cotidiană. În literatura modernă, ea devine adesea metafora unei purități nostalgice, simbol al unei armonii pierdute. Aceste transformări artistice arată că admirația față de Maria nu este statică, fiecare epocă regăsindu-și propriile emoții în imaginea ei.

Totuși, admirația nu este lipsită de ambivalențe. Idealizarea excesivă poate transforma figura Mariei într-un model inaccesibil, aproape abstract. Critica literară modernă a observat că această perfecțiune atribuită acesteia reflectă, uneori, dorința oamenilor de a crea un ideal absolut. Dar tocmai această tensiune dintre real și ideal hrănește imaginația artistică. Maria devine un orizont către care se aspiră și nu o realitate complet atinsă. Mai mult decât atât, admirația pentru Fecioara Maria spune ceva esențial despre natura umană. Oamenii caută adesea modele care să îmbine forța și tandrețea, credința și compasiunea. Într-un univers marcat de schimbare și incertitudine, chipul ei oferă stabilitate simbolică pentru că ea reprezintă ideea că fragilitatea nu exclude demnitatea, iar suferința poate fi transformată în lumină interioară.

În concluzie, o admirăm și o preaslăvim pe Fecioara Maria nu doar pentru rolul ei spiritual, ci pentru valoarea simbolică pe care a dobândit-o în cultură și literatură. Ea întruchipează o frumusețe morală tăcută, o putere blândă și o maternitate spirituală care transcende epocile. Admirația față de ea este, în fond, o formă de reflecție asupra propriei noastre dorințe de armonie și sens, iar prin imaginea ei, oamenii descoperă nu doar o figură sacră, ci și o metaforă a speranței, cea speranță discretă care nu strigă, dar rămâne vie în adâncul conștiinței.

Exceleța academică și omenia profesorului universitar Mircea Muthu

Dr. Nicoleta Pălimaru

Sâmbătă, 28 februarie a.c., prin purtarea de grijă a Părintelui prof. univ. dr. Ioan Chirilă, a avut loc, în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, slujba parastasului de 40 de zile pentru domnul Profesor universitar emerit Mircea Muthu, figură marcantă a mediului academic clujean, dar și a peisajului cultural românesc.

Născut la 1 ian. 1944 și trecut la cele veșnice la 22 ian.2026, domnul profesor Mircea Muthu a întrunit atribuțiile excelenței academice, fiind cadru universitar la Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”, decan al acesteia (1992-1996; 2004-2008), prorector al Universității „Babeș-Bolyai” (1996-1998; 1998-2002), istoric literar, estetician, teoretician al literaturii și poet. Încă de la susținerea tezei de doctorat în Litere din anul 1976, intitulată „Balcanismul în literatura română până în sec. al XIX-lea”, Domnia Sa a fost preocupat de conceptele de balcanism și balcanitate, cercetare derulată până la sfârșitul vieții.

Amploarea, tenacitatea și diversitatea muncii sale i-au adus numeroase titluri și premii de un înalt nivel academic.

Însă, pe lângă erudiția incontestabilă, Domnia Sa avea o noblețe și omenie inegalabile. A insuflat studenților nu doar sobrietatea și rigoarea științifică, pasiunea pentru fenomenul literar („literatura rămâne – după cum afirma Domnia Sa – o modalitate de cunoaștere și o

formă de autoconstrucție prin cuvântul ce păstrează urma vorbei rostite”, *Ochiul lui Osiris*, ed. Eikon, 2010, p. 59), dar a transmis și o mare căldură sufletească. Domnul profesor Mircea Muthu rămâne mărturie autentică a unei ființe aplecate nu doar spre literatură, ci orientate spre omenie.

Totodată, Domnia Sa a făcut parte și din colegiul de redacție al revistei *Tabor*, întreținând și pe această cale o strânsă colaborare cu mitropolitul Bartolomeu Anania, căruia i-a dedicat un poem de o sensibilitate aparte:

„Bartolomeu în drumul spre Ziua de Apoi;
cu brațul stâng își seceră viața;
lipsit de aură, ascunsă-i fața întoarsă către un înger
fără aripi...”
(vol. *Trepte*, ed. Eikon&Scriptor, 2014, p. 110)
Dumnezeu să-l odihnească în Lumina Sa!

O recomandare de hirotonie din anul 1811: obștea din Susenii Bârgăului către episcopul Vasile Moga

Viorel Nicolae Codreanu

Larohia Ortodoxă Susenii Bârgăului păstrează în patrimoniul său un document istoric rar și deosebit de important ce datează din anul 1811. Studiind bogata arhivă a acestei vechi parohii, am descoperit acest document vechi de peste două sute de ani, păstrat până în zilele noastre într-o stare foarte bună. Documentul se prezintă sub forma unei singure file de hârtie, redactată integral pe ambele fețe în limbă română cu caractere chirilice. Începuturile paragrafelor prezintă modele caligrafice specifice epocii, ce oferă documentului o frumusețe aparte. Scrisul este drept, lizibil și realizat cu grijă, arătând prin aceasta importanța conținutului.

Actul reprezintă cererea și recomandarea oficială a obștii parohiale din satul Susenii Bârgăului (Borgo Suseni) către Consistoriul de la Sibiu, condus de episcopul Vasile Moga (1811-1845), și privește primirea la hirotonie a cantorului Ioan Flămând, fiul parohului Ștefan Flămând. Această practică, a alegerii candidatului la preoție de către sinoadele sau obștile parohiale, era întâlnită frecvent în Transilvania, atât la ortodocși, cât și la greco-catolici și a fost consfințită prin prevederile Statutului Organic șagunian, adoptat în 1868 și a rămas în vigoare până în 1925. Mitropolitul Andrei Șaguna al Transilvaniei (1808-1873) a acceptat și a oficializat din punct de vedere canonic această practică deoarece a considerat-o o manifestare vizibilă și concretă a funcționării sinodalității organismului eclezial, argumentând-o din punct de vedere teologic, istoric și canonic în lucrările sale.¹

Documentul a fost întocmit în 14 ianuarie 1811 și poartă titlul „Atestat”, fiind structurat în trei părți. Prima parte se referă la redactarea cererii propriu zise, menționându-se că aceasta s-a făcut cu învoirea tuturor sătenilor, deci hotărârea de recomandare a cantorului Ioan spre preoție a fost hotărâtă și votată de întregul sat. În a doua parte, se face referire la situația preotului predecesor, dar și la motivarea alegerii fiului său la slujirea preoțească. În ultima parte, obștea sătească își exprima nădejdea că feciorul preotului va împlini slujba preoțească la fel de bine ca tatăl său. Atestatul se încheie cu numele tuturor membrilor sinodului parohial, iar în cazul unora apare și ocupația sau funcția pe care o aveau în acel moment. În final, este consemnată data, anul și locul redactării documentului.² Răspunsul Consistoriului, chiar dacă nu ni s-a păstrat, a fost unul pozitiv, lucru ce reiese din faptul că tânărul cantor Ioan a fost hirotonit și a slujit la parohia Susenii Bârgăului. Din timpul acestui preot, se păstrează la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bistrița-Năsăud, câteva învoieli de căsătorie și pomelnice de înmormântare, ce poartă semnătura lui olografă.³

¹ confesionale, Editura Andreiana/Presa Universitară Clujeană, Sibiu/Cluj-Napoca, 2015, p. 736-748.

² Documentul se află în prezent în arhiva Parohiei ortodoxe române Susenii Bârgăului. Alesse mulțumiri părintelui paroh Gabriel Pugna pentru permisiunea studierii acestui document.

³ Vezi *Serviciul Județean Bistrița-Năsăud al Arhivelor Naționale*, Oficiul Parohial Ortodox român Susenii Bârgăului, dosar 34.

Anexă documentară⁴ Atestat

Noi mai în jos iscăliți în nume, cu înștiințarea și învoirea tuturor sătenilor, cu plecaciune ne rugăm prea cinstitului conzistoriumului ca cantorul Ion feciorul parohului părintelui popa Ștefan Flămînd de la Borgo Suseni, pre carele nu numai tatăl său, ci toți, bătrîni și tineri aleșii obștii Parohiei învoindu-l să să primască la taina preoții în locul tătine-său.

A. Fiind taica acestui numit diiac ajuns la vârsta bătrînețelor de 81 de ani, slăbit de atîtea totdeauna la toate întîmplările pentru slujba preoțească a alerga, ba și de multe ori să întîmplă a nu putea în toate numitele praznice a sluji sfînta liturghie pentru neputința bătrînețelor și slăbăciunea ochilor și așa noi tot satul voim și trimitem pe acest numit diiac și ne rugăm cinstitului conzistoriumului să să primască cu foarte mare milostenie în locul tătine-său la această taină a preoții pe această parohie Borgo Suseni.

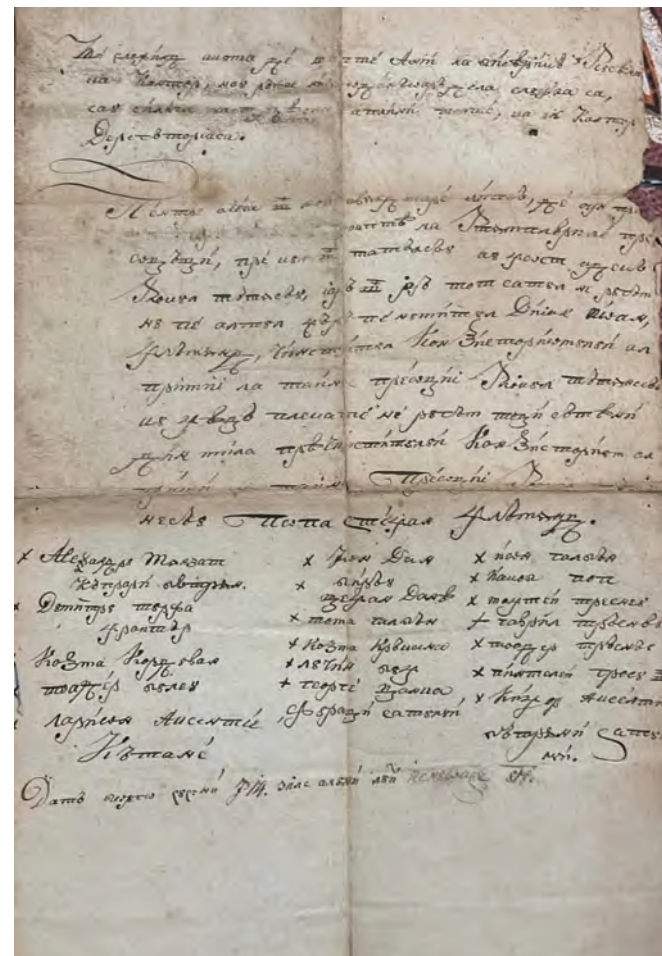
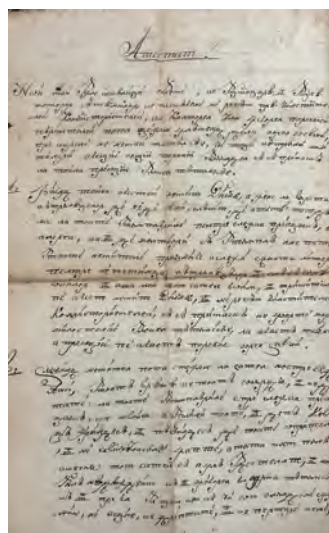
B. Slujind numitul popa Ștefan la satul nostru 28 de ani, în toată vreme cu toată osîrdia și cu dreptate, la toate întîmplările spre slujba preoțească, s-au nevoit a împlini toate și după cuviință ferindu-să și păzindu-să de toate opritele și necuviincioasele fapte, atîta cît pînă acuma tot satul să află îndestulat și noi încă nădăjduim că și feciorul va ajuta tătine-său, că și pre el îl știm noi că îi om blind, nesfadnic, nebețiu, cu dreptate și cu purtare bună și slujind acuma de șapte ani la bisearică în Suseani ca cantor n-au rămas niciodin-oară de la slujba sa, s-au silit totdeauna a plini toate, ca un cantor deregătoria sa.

Pentru aceea și noi avînd mare lipsă de un preot (...) la întîmplările preoțești, precum și tatăl său au fost adecă în locul tătine-său, fără pe numitul diiac Ioan Flămînd, cinstitul conzistoriumului a-l primi la Taina preoții în locul tătine-său, cu feață plecate ne rugăm toți săteni din mila preacinstitului conzistorium a-l (...) la Taina Preoții în locul (tătine-său, popa Ștefan Flămînd.

- * Alexandru Mînzat, căprari bătrîn
- * Dumitru Turja, fraităr
- * Cozma Corgiuban
- * Toader Buleu
- * Larion Acsentie, jurați satului, cătane
- * Ion Dan, birău
- * Ștefan Danea
- * Toma Galbăn
- * Cozma Crăcana
- * Lucin Buf [...]
- * Gheorghe Țaica [...]
- * Ion Galbăn
- * Iacob Pop
- * Marten Tresnea
- * Gavril Trăsnău
- * Toader Trăsnău
- * Pintelei Grosu și (...)
- *

bătrîni satului
Dată la Borgo Suseni în 14 zile a lunii lui lenăoare (Ianuarie) 811.

⁴ Îi mulțumesc părintelui Filoteu Bălan pentru sprijinul acordat în transcrierea documentului.

† **SAMUEL BISTRITĂNEANU**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Februarie 2026

1 februarie

În Paraclisul „Sfântul Vasile cel Mare” și „Sf. Mucenic Iulian din Tars” al Centrului pentru vârstnici din localitatea Popești, protopopiatul Cluj I, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În continuare, participă la cea de-a patra ediție a simpozionului „Bucuria de a sluji”, manifestare organizată în memoria presviteriei Juliana, soția părintelui profesor Alexander Schmemmann. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, asistă la Vecernia Mare, slujește la Litie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

2 februarie (Întâmpinarea Domnului)

În biserica „Sfântul Nectarie” din municipiul Dej (paroh: Prot. Ioan Buftea), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

La ceas de seară, în biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” de la Mănăstirea „Mihai Vodă”, protopopiatul Turda, săvârșește Vecernia. În continuare, oficiază tunderea în monahism a două rasofore din cadrul obștii monahale. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

3 februarie

La cabinetul episcopal, se întâlnește cu PC. Pr. Bogdan Chiorean, directorul Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca, cu doamna Cristina Ramona Belce, primarul comunei Apahida, alături de consultanții proiectului, în vederea construirii Centrului „Respiro” din localitatea Apahida.

La Muzeul Mitropoliei Clujului, situat la demisolul Catedralei Mitropolitane, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la sesiunea științifică „Episcopul Nicolae Ivan la nouă decenii de la trecerea la Domnul”, organizată de Asociația Culturală Ortodoxă „Nicolae Ivan”.

4 februarie

Program de audiențe la birou.

5 februarie

În Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhiei din București, din încredințarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, oficiază slujba de Tedeum, iar în Aula Magna „Teotist Patriarhul”, participă la ședința de lucru a Adunării Naționale Bisericești.

La ceas de seară, în Catedrala Patriarhală cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, participă la ultimul Parastas pentru cele 16 femei românce cu viață sfântă.

6 februarie

În Catedrala Patriarhală cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, împreună cu membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește Sfânta Liturghie și participă la momentul solemn al proclamării generale a canonizării celor 16 femei românce cu viață sfântă.

În Aula Magna „Teotist Patriarhul”, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

7 februarie

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, asistă la Vecernia și rostește un cuvânt duhovnicesc.

8 februarie

În biserica „Sfânta Treime” din localitatea Unguraș (paroh: Pr. Mircea Adrian Luca), protopopiatul Dej, oficiază slujba de binecuvântare a noului iconostas al lăcașului de cult, apoi slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe teologul Alin Vasile Nuț. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Mircea Adrian Luca, iar domnului primar Alin-Cristian Rotar îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, slujește Paraclisul Maicii Domnului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

9 februarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

10 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

La Reședința Mitropolitană din Cluj-Napoca participă la ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Clujului,

Maramureșului și Sălajului, condusă de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei.

11 februarie

Program de audiențe la birou.

În biserica „Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul” din localitatea Stupini (paroh: Pr. Alexandru Ștefan Szakacs), protopopiatul Beclean, oficiază slujba înmormântării părintelui pensionar Ilie Lucian Oltenaș, paroh al comunității timp de 49 de ani (1970-2019) și ctitor al lăcașului de cult.

Face o vizită la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Budești (paroh: Pr. Florin Dorin Plosca), protopopiatul Beclean. Este însoțit de PC. Pr. Cristian Dragoș, protopopul de Beclean.

12 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Vizitează sediul Programului de informare și consiliere în adicții „Sfântul Dimitrie Basarabov”, Centrul de Asistență Medico-Socială „Sfântul Pantelimon” și Școala Gimnazială „Christiana”, instituții ale Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Se întâlnește cu angajații acestora și le oferă daruri.

13 februarie

Program de audiențe la birou.

În Sala festivă „Nicolae Ivan” a Centrului Eparhial, participă la activitățile programului socio-educativ pentru copii, organizate de A.T.C.O.R. Cluj și Biroul de Tineret al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Cu acest prilej, adresează tinerilor prezenți un cuvânt duhovnicesc și le oferă daruri.

Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanu a oficiat Liturghia Darurilor mai înainte sfințite în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Turda, 27 februarie, 2026.

14 februarie

În Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive” slujește Sfânta Liturghie și oficiază slujba Parasutului de obște.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, asistă la Vecernia Mare și rostește un cuvânt duhovnicesc.

15 februarie

În biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din localitatea Țăgșoru (paroh: Pr. Cosmin Alb), protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe teologul Petrică-Iustin Opincă. În continuare, oficiază slujba de sfințire a clopotniței nou-construită în proximitatea bisericii și a capelei mortuare din cimitirul localității. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, hirotonește întru iconom pe părintele paroh Cosmin Alb. Domnului Vasile Codrea, primarul comunei Budești, îi conferă Diploma omagială „Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj”. Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni îl conferă domnului Viorel Burdeț. Domnilor Teodor Roman și Bogdan Costin le conferă Ordinul „Mihai Vodă”. „Gramata Mitropolitană, însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a credinciosului”, o acordă domnilor Alexandru Duca, Sorin Ovidiu Moldovan și Ioan Morușan.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, slujește Paraclisul Maicii Domnului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

16 februarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. Face o vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative Pediatrică „Sfântul Hristofor” din localitatea Sânnicoară. Se întâlnește cu angajații. Rostește un cuvânt duhovnicesc și le oferă daruri.

17 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

18 februarie

În sesiunea de restanțe îi examinează la disciplina Practi-

că Liturgică pe studenții din anul II de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.

19 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

În platoul Radio Renașterea, participă la înregistrarea emisiunii „ABC-ul credinței”, realizată de PC. Pr. Cătălin Pălimaru, directorul Editurii Renașterea.

20 februarie

Program de audiențe la birou.

21 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, asistă la Vecernia Mare și rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 februarie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe teologul Alexandru Gabriel Mureșan.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, oficiază Vecernia iertării și Pavecernița Mică. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

23 februarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

La ceas de seară, în biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul clujean Grigorescu (parohi: Pr. Adrian Medan și Pr. Grigore Toma Someșan), slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

24 februarie

În Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca (slujitor: pr. Ionuț Arieșan), săvârșește Utrenia. Rostește un scurt cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, în biserica cu hramurile „Sfânta Treime” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” din municipiul Gherla (paroh: Prot. Iulian Paul Isip și Pr. Alexandru Farcaș), slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a doua parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

25 februarie

În biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie a Darurilor Înaintesfințite. Rostește un cuvânt de învățătură.

Predă cursul de Practică Liturgică studenților din anul II de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.

La ceas de seară, în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Mociu (paroh: Pr. Gabriel Creța), Protopopiatul Cluj I, slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a treia parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

26 februarie

În platoul Radio Renașterea, participă la înregistrarea emisiunii „ABC-ul credinței”, realizată de PC. Pr. Cătălin Pălimaru, directorul Editurii Renașterea.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a patra parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Cu ocazia primei seri duhovnicești organizată de A.S.C.O.R Cluj în Postul Mare a anului 2026, rostește un cuvânt de învățătură.

27 februarie

Program de audiențe la birou.

La ceas de seară, în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, cunoscută și sub denumirea de „Catedrala” Ortodoxă din Turda (parohi: Prot. Alexandru Rus și Pr. Grigore Marchiș), slujește Sfânta Liturghie a Darurilor Înaintesfințite. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 februarie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

La împlinirea a 241 ani de la suplicul martirilor Horea, Cloșca și Crișan, la monumentul acestora din proximitatea Grand Hotel Napoca, oficiază slujba Parasutului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul cultural organizat cu acest prilej.

La ceas de seară, în biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat Marian Șomlea, secretar de cabinet

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Februarie 2026

1 februarie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Alexandru Coste.

Săvârșește slujba Parastasului pentru vrednicii de pomenire Episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu Anania. Rostește un cuvânt evocator. În cripta de la demisolul Catedralei Mitropolitane, se reculege, preț de câteva clipe, la mormintele celor doi ierarhi. Oficiază o scurtă slujbă funebură.

În biserica Mănăstirii „Mihai Vodă” de la Turda, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul monahia Maria Micolaiuc. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește o cateheză.

2 februarie (Întâmpinarea Domnului)

Cu prilejul hramului bisericii de pe strada București din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Raul Pap și Pr. Vlad Cornel Bob), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În capela mortuară din Cuzdrioara, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Vasile Banc), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul Maria Vidican, bunica părintelui Dan Liviu Hognogi, protopopul de Cluj. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la sediul protopopiatului Dej, în vederea soluționării unor probleme administrative.

3 februarie

Cu prilejul împlinirii a 90 ani de la mutarea în eternitate a Episcopului Nicolae Ivan, în sala mare a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei din Cluj-Napoca, participă la Sesiunea științifică „Episcopul Nicolae Ivan la nouă decenii de la trecerea la Domnul”, precum și la prezentarea festivă a lucrării „Cartea Omagiu” oferită Episcopului Nicolae Ivan, din partea Academiei Teologice Ortodoxe Române, la sărbătorirea vârstei de 75 ani de viață și a 10 ani de arhipăstorie. În debutul manifestării, în Cripta Ierarhilor oficiază o slujbă de pomenire, iar în sala mare rostește o alocuțiune.

În biroul mitropolitan, prezidează cea de-a doua parte a ședinței de programare a slujirilor arhieresti ce vor fi oficiate de-a lungul anului în curs.

4 februarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Examinează, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă, cea de-a doua serie a studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

5 februarie

În Sala „Felicita” din Palatul Patriarhal din București, asistă la slujba de Te-Deum, iar în Aula „Teoctist Patriarhul”, sub conducerea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, participă la ședința de lucru a Adunării Naționale Bisericești.

La ceas de seară, în Catedrala Patriarhală din București, asistă la slujba Vecerniei și la ultimul Parastas săvârșit pentru cele 16 femei cu viață sfântă: mucenițe, monahii, soții de domnitori, mame de sfinți sau mărturisitoare, a căror proclamare generală urmează a se face.

6 februarie

În Catedrala Patriarhală din București, sub protia Preafericitului Sale Daniel al României, slujește la Sfânta Liturghie, la finalul căreia asistă la solemnul moment al Proclamației Generale a canonizării celor 16 femei românce cu viață sfântă.

În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhal, sub conducerea Părintelui Patriarh Daniel, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

7 februarie

În biserica de zid din Vișagu, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ștefan, fiul părintelui paroh Ioan Vasile Apostol. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

8 februarie

În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Boju, protopopiatul Cluj, pe diaconul Alexandru Coste. Părintelui paroh Marius Dan Goga îi conferă Ordinul „Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj”. Doamnei Mihaela-Rodica Suciu îi acordă distincția „Crucea Transilvană”. Doamnei Anca Dana Buzoianu, Rectorul Universității de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, doamnei prof. univ. dr. Daria Pop, domnului Constantin Comăndaru, primarul comunei Cetatea de Baltă, județul Alba și domnului Mircea Crăciun le conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” îl conferă doamnei Alexandra Ana Badea. O felicită, cu prilejul zilei de naștere, pe doamna preoteasă Ilișca Goga. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un sobor de clerici, săvârșește slujba de resfințire a bisericii din localitatea Someșul Rece, protopopiatul Huedin, 15 februarie, 2026.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

9 februarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar de Tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

10 februarie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, prezidează ședința de lucru a Sinodului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Zorilor (parohi: Pr. Cornel Felecan și Pr. Călin Ficior), participă la întâlnirea anuală cu seniorii de pe raza parohiei. Săvârșește slujba Vecerniei, rostește un cuvânt duhovnicesc și participă la agapa organizată pentru participanți.

11 februarie

Face o vizită pe șantierul de pictură în tehnica mozaic din Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul inginer Ionuț Bujeniță de la Centrul Eparhial.

În capela mortuară de pe strada Târpiului din Bistrița, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul Gavrilă, tatăl părintelui Gavriil Ioan Gretinuc, de la Parohia „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej. Rostește un cuvânt de mângâiere.

12 februarie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită în cartierul clujean Valea Chintăului, în vederea aflării unui loc pentru construirea unei noi biserici. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj-Napoca.

În Catedrala Romano-Catolică „Sfântul Mihail” din Piața Unirii din Cluj-Napoca, asistă la missa oficiată în deschiderea solemnă a Anului comemorativ „Márton Aron”. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei.

13 februarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul inginer Ionuț Bujeniță de la Centrul Eparhial.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

14 februarie

În biserica din Făureni, protopopiatul Cluj, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Gabriela, fiica părintelui paroh Marcel Popa. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

15 februarie

Săvârșește slujba de resfințire a bisericii din localitatea Someșul Rece, protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din Someșul Cald, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Mănăsturul Românesc, protopopiatul Huedin, pe diaconul Alin Vasile Nuț. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru clerici părintelui paroh Ștefăniță Elefteriu, iar Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni îl conferă domnului Gelu Vasile Topan, primarul comunei Gilău. Domnului Virgil Buzgar îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”, iar Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” îl conferă domnului Cosmin Colto.

Oficiază slujba de binecuvântare a noii Clădiri administrative construită în curtea bisericii din Someșul Cald. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

16 februarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar de tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj.

În sesiunea de restanțe, îi examinează, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă, pe studenții din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

17 – 19 februarie

Efectuează o vizită frățească în Franța, pentru a participa la festivitatea organizată, la Centrul Eparhial de la Limours, cu prilejul împlinirii a 60 ani de viață de către Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale. Vizitează obiective eclesiastice și turistice. Marți, 17 februarie, vizitează Catedrala Romano-Catolică din Beauvais, Catedrala Ortodoxă Rusească „Alexandru Nevsky” din Paris, Catedrala „Notre Dame” din Paris, Catedrala Ortodoxă Română „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Paris și Biserica „Sfânta Genoveva” din Paris. Miercuri, 18 februarie, face o vizită la Muzeul Luvru, vizitează Capela Maicii Domnului a Medaliei Miraculoase din Paris, precum și Seminarul Catolic de grad universitar în care sunt pregătiți viitorii clerici romano-catolici care vor urma să facă misiune în țările de pe continentul asiatic. Vizitează biserica institutului, iar în galeria de la demisol, vizionează expoziția temporară ce cuprinde o mulțime de reprezentări ale Maicii Domnului, folosite, de-a lungul ultimelor secole, de misionarii catolici, care au încercat să propovăduiască creștinismul în Orientul Îndepărtat. Vizitează Capela „Sfântul Vincent de Paul”. La ceas de seară, la Reședința Mitropolitană de la Limours, se întâlnește cu Părintele Mitropolit Iosif și ceilalți ierarhi, membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, invitați la sărbătoare. Joi, 19 februarie, în biserica din incinta Centrului Eparhial, împreună cu ierarhii prezenți, asistă la Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc. În după amiaza zilei, împreună cu o parte dintre ierarhii prezenți, vizitează maiestrosa catedrală din Chartres. Se reculege, preț de câteva clipe, în fața altarului secundar ce adăpostește o parte din Voalul Maicii Domnului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

20 februarie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

21 februarie

În biserica din Vultureni, protopopiatul Cluj (paroh: Pr. Vlad Ciceo), oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica domnului primar Paul Bogdan Cegan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

22 februarie

În biserica din filia Caila, a parohiei Șieu Sfântu, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul

tu de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Pădureni, protopopiatul Gherla, pe diaconul Petrică Iustin Opincă. Părintelui paroh Adrian Datu și părintelui emerit Vasile Vârtic le acordă „Diploma omagială Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj”, iar domnului Ioan Bob, primarul comunei Șintereag și domnului Petru Miron le acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

Săvârșește slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Caila. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Pavecernița mică și rostește o cateheză. Dă glas rugăciunii de binecuvântare, rânduită a fi citită la începutul Postului Mare. Hirotesește într-un duhovnic pe PC Pr. Alexandru Coste de la parohia Boju, protopopiatul Cluj.

23 februarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica veche din cartierul clujean Someșeni (parohi: Pr. Ioan Roman, Pr. Ioan Avram și Pr. Nicolae Pop), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

24 februarie

La sediul TVR Cluj, înregistrează o emisiune dedicată Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj.

Face o vizită în parohia Iara, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Gabriel-Vasile Bindea), în vederea stabilirii locului pentru construirea unei noi case parohiale.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Apahida (paroh: Pr. Ioan Iacob Diț), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit cea de-a doua parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură. Se reculege, preț de câteva clipe la mormântul fostului paroh, preotul Sabin Diț.

25 februarie

Cu prilejul împlinirii a 36 ani de la hirotonia într-un arhiereu, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, săvârșește Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica din Căpușu Mic, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Savir Olar), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit cea de-a treia parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

26 februarie

Face o vizită pe șantierul de pictură în tehnica mozaic din Catedrala Mitropolitană. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Sfânta Treime” din Huedin (paroh: Pr. Tudor Petrovici), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit cea de-a patra parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

27 februarie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La Centrul de Cultură Urbană – Casino din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la Manifestarea „La mulți ani, Horia Bădescu!!!”, organizată de Fundația „Transilvania Leaders” și Editura „Școala Ardeleană”, în cadrul căreia au fost lansate volumele „La răsărit de paradis” a lui Horia Bădescu și „Horia Bădescu. Existență și creație” a lui Mircea Popa. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

28 februarie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă masteranzilor din cadrul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În biserica Mănăstirii „Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași” de la Râșca Transilvană, protopopiatul Huedin, oficiază slujba Parastasului la împlinirea a 40 zile de la mutarea în eternitate a adormitului într-un Domn Ioan Simion, fost slujitor la capela din incinta penitenciarului pentru femei din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită pe șantierul de construcție a noului corp de chilii din incinta mănăstirii de la Râșca Transilvană.

În sala mare a Casei de Cultură a studenților din Cluj-Napoca, participă la conferința susținută de Domnul Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române, cu prilejul împlinirii a 241 ani de la supliciu lui Horea, Cloșca și Crișan, precum și la momentul festiv al lansării celor două volume ale lucrării „Răscoală lui Horea” a lui David Prodan, în ediție îngrijită de Academicianul Ioan Aurel Pop și apărută la Editura „Școala Ardeleană”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Arhim. Simeon Pinte, ecleziarhul Catedralei Mitropolitane.

A consenmat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

A nu vrea ne-voința

*Avva Părinte, toate sunt Ție cu puțință.
Depărtează paharul acesta de la Mine.
Dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voiești Tu
(Marcu 14, 36)*

Pr. Eugen-Adrian Truța

nu simți niciun fel de dorință sau impuls pentru vreun fel de privare / privațiune poate fi o definiție secundară pentru atmosfera mentală a prezentului. Vrem acum, aici, mereu, necondiționat, neintermediat, neîntrerupt, cu autoreferențialul la zi.

Din întreaga perioadă a unui an, 55% din zilele numărate sunt rezervate de etosul Bisericii postului, adică privării de alimentele de origine animală, în paralel cu intensificarea rugăciunilor (fie că e vorba de miercuri sau vineri sau orice perioadă special destinată). Din cele douăsprezece luni de peste an, o lună și jumătate (mai precis 48 de zile) sunt excepțional de intens sub acest raport al abstenenței de orice fel.

Nu există o logică procentuală a acestor perioade de renunțări, ci doar reflexul interior și ferm de a-I urma lui Iisus Hristos care a postit 40 de zile. E adevărat că postul Mântuitorului nostru a fost fără apă și fără mâncare, însă pentru noi, firile călite de la început de secol al XXI-lea, acesta va rămâne un reper de duranță înspre care privim apreciativ. Cu cât ținta e mai înaltă, cu atât avem șanse să prindem ceva, formula undeva părintele Arsenie Papacioc.

Din rațiuni euharistice, Biserica a adaptat în favoarea credincioșilor ei aceste standarde, dar nu oprește pe nimeni să se arunce către aceste vârfuri de asceză. În schimb, propune în Postul Mare un ritm de împărțire cu Sf. Trup și Sânge al Domnului și Dumnezeuului nostru: în timpul săptămânii printr-o slujbă specială, Liturghia Sf. Grigorie Dialogul, care e, în fond, o vecernie unită cu finalul Sf. Liturghii duminicale, ce permite postitorului să ajuneze până spre seară. Sâmbăta și duminica vor rămâne consacrate celebrării clasice a Sf. Liturghii cu notele specifice (sâmbetele rezervate Liturghiei Sf. Ioan Gură de Aur, iar duminicile Sf. Vasile cel Mare, cu excepția Duminicii Floriilor). Nu intenționez să continui cu enumerarea trăsăturilor definitorii liturgice ale perioadei amintite, mă

voi mulțumi să exprim că ele se dezvoltă sub cupola *tristeții strălucitoare*.

Obiectivul anti-utilitarist al eseului este descrierea unei stări de fapt pe care o cultivă oamenii mai apropiați de Dumnezeu, sfinții și casnicii Lui. Din aceste motive, m-am inspirat ne-academic și fără bibliografie în a formula că a fi creștin este sinonim cu o conștiință a sacrificiului.

În termenii bisericesti, spunem a te jertfi pentru celălalt și oricât de seducătoare este ideea pentru creștini și necreștini deopotrivă, e nevoie să subliniem că există o știință a sacrificiului. O știință interioară care nu urmărește să ne pună în situații absurde sau la limita existenței pentru a scoate la suprafață tezaurul înnegrit al sufletelor noastre, ci doar să așeze în lumina unei înțelegeri drepte despre păcat și virtute, negură și strălucire, adevăr și minciună, viață și moarte.

Lumina postului, a *tristeții strălucitoare*, vine din pocăință, din acceptarea cu părere de rău a balastului urât mirositor din lăuntru nostru, acceptare căreia i se adaugă în mod natural și intim decizia simplă și firească de a cere salvarea din ghearele propriilor finaluri. Acest lucru nu se întâmplă acum, aici, mereu, necondiționat, neintermediat, neîntrerupt, cu autoreferențialul la zi, așa cum scriam mai sus. Acest proces este lent, sinuos, dezarmant, străfulgerat de momente de lumină și întuneric cărora nu le putem găsi justificări suficiente de mulțumitoare. Pocăința este drumul și harul dăruit nemeritat de Împăratul vieții și nu vreau să citiți această propoziție ca și cum ați citi *Alchimistul* de Paulo Coelho. Pocăința e o nemeritată salvare care se întâmplă renunțând la prioritatea persoanei atunci când renunțăm la valoarea văzută prin ochii noștri. Sună destul de evaziv poate, dar întreg ansamblul de învățături se regăsește în cărți precum *Scara Sfântului Ioan Scărarul* sau alte volume ce adună mărturii de la fața locului.

Pocăința începe prin ne-voință, prin a practica indezirabilul și inconfortabilul, dar nu din rațiuni egocentriste, ci pentru a-L urma pe Iisus Hristos. În lumea noastră, travaliul pare să înceapă mai devreme prin faptul că noi nu îmbrățișăm ideea ascetică. A nu vrea ne-voința este identitatea noastră, preferând ceva cald, dulce, sentimental și relativ. Ne dorim o spiritualitate irenică și, mai ales, fără mari bătăi de cap. Da, ne spovedim, însă cu rezervele de rigoare acordate unui obicei vetust.

În epoca vitezei, a efortului susținut, a oboselii, anxietății, a eficacității prognozate, a materialismului implicit, aceste eforturi debutează cu neîmprăștierea sufletului, adunarea în sine, concentrarea la propriile resurse viciate pe care dorim să le salvăm mutând întregul proces în brațele singurului Dumnezeu adevărat.

Interogația despre standardele de viață, agitație cotidiană, despre pretextele justificative condamnarea și depravarea celuilalt vor un răspuns: *dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voiești Tu* (Marcu 14, 36).

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit **ANDREI ANDREICUȚ**

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Diac Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu-Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Pr. Stelian Tofană,
Pr. Eugen-Adrian Truța.

Darul sacru al vieții

„Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie”

(Facere 2, 7)

Alexandra Mădălina Sălvan

In Sfânta Scriptură, chiar în prima carte – „Facerea” – ni se spune că Dumnezeu a oferit cel mai de preț dar ființei umane și anume **viața**. Cel ce este Viața a ales să împărtășească tuturor acest dar, pentru ca fiecare ființă vie să se bucure de binecuvântările Domnului. Darul vieții este cu atât mai mare cu cât, în Decalog, prin porunca a șasea, este subliniată importanța vieții: „Să nu ucizi.” Conform Sfintei Scripturi, omul a fost creat „după chipul și asemănarea” Lui Dumnezeu, în urma Sfatului divin: „Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul»” (Facere 1, 26), fiind cea mai de preț creație. Din multa iubire purtată de Dumnezeu pentru om, Acesta l-a introdus și în actul creației, Adam fiind cel care a dat nume tuturor animalelor. „Și a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului și tuturor fiarelor sălbatice” (Facere 2, 20). Văzând că omul este singur, Dumnezeu îi dăruiește perechea potrivită, pentru a crește și a se înmulți și a stăpâni tot pământul (Facere 1, 28).

Chiar dacă neascultarea și căderea strămoșilor noștri a tras după sine tot neamul omenesc, dragostea infinită a Sfintei Treimi nu l-a lăsat pe om în umbra morții. Răscumpărătorul omenirii avea să se nască din Fecioară și să ridice păcatele lumii: „Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Isaia 7, 14). Astfel, **mântuirea neamului omenesc a început printr-o mamă care a ales viața, zicând „fie mie după cuvântul tău!”** (Luca 1, 38) Răspunsul acesteia nu a fost o simplă afirmație, ci a fost un „da” care a cuprins întreaga umanitate. Astfel, Maica Domnului devine modelul universal al maternității, al curajului și al credinței. Într-o societate în care sarcina inexplicabilă putea aduce rușine sau chiar pedeapsă, Maica Domnului a ales să creadă în planul lui Dumnezeu, având credință statornică în pronia Lui. Mesajul Bunei Vestiri are un caracter continuu, dinamic, fiecare „da” fiind un răspuns al iubirii, al asumării, al vieții.

Împreună cu Maica Domnului, care L-a născut pe Fiul lui Dumnezeu, multe mame au binecuvântat pământul, născând oameni sfinți. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae spune că „în fiecare om este o lumină. Dar ea nu se actualizează decât în comuniune, în iubire. Suntem lumină unii pentru alții. Fiecare se umple de lumina celuilalt.” Fiecare om, indiferent de vârstă sau de ocupație este rezultatul lucrului mâinilor lui Dumnezeu, fiind chemat la îndumnezeire. Fiecare mamă este un model viu al copilului său, un pedagog care, deși poate nu are studii superioare, îl învață pe copil cele mai importante aspecte în viață – credința, normele de moralitate și de disciplină și în special să fie om.

Un astfel de model viu pentru copilul său, dar și pentru întreaga societate, a fost Sfânta Magdalena (Mădălina) de la Mălăinița. Aceasta s-a căsătorit la 19 ani, dar nu a trăit mult alături de soțul său, întrucât acesta a murit în Primul Război Mondial, lăsând-o văduvă cu un copil mic. Deși situația era grea, întunericul spiritual dominând în lumea îngrozită de război, Mădălina a înțeles că viața nu este doar un număr de ani, ci un dar de la Dumnezeu. Astfel, cu credință în suflet și cu nădejdea că „vede Dumnezeu”, a devenit punte între sârbi și români, mergând kilometri întregi pe jos pentru a ține strana și a apropia oamenii de Biserică. Ca o mamă a tuturor, Mădălina se ruga, îi cânta lui Dumnezeu aducând laudă, zidind credința tuturor celor care îi urmau exemplul. În acele timpuri încărcate de suferință și de ideea morții, ea știa că viața este un dar al lui Dumnezeu și că nu trebuie risipit. Aceasta a rămas în inimile celor care au cunoscut-o atât pentru smerenia de care a dat dovadă, cât și pentru curajul, credința și dragostea cu care și-a purtat crucea. Precum mamele sunt „primele profesoare de religie” ale copilului, după cum sublinia Sfântul Părinte Ilie Cleopa, așa și tații sunt direct responsabili de viața și buna creștere a copiilor.

Deși, în general, mamele sunt cele care se îngrijesc de copil în majoritatea timpului, în paginile Sfintei Scripturi regăsim figuri paterne care au jucat un rol esențial în formarea urmașilor lor. Sfânta Scriptură nu prezintă figura paternă doar ca simbol al puterii în cadrul familiei, ci o prezintă mai ales ca model de credință, responsabilitate și iubire jertfelnică. Un astfel de exemplu este patriarhul Avraam. Simbol al credinței și al ascultării de Dumnezeu, acesta și-a lăsat viața în mâinile Ziditorului său. Model al răbdării și al înțelepciunii, Avraam a așteptat 25 de ani să fie împlinită făgăduința lui Dumnezeu pentru el și pentru Sarra, soția sa. „Apoi a căutat Domnul spre Sarra, cum îi spusese,

și i-a făcut Domnul Sarrei, cum îi făgăduise. Și a zămislit Sarra și a născut lui Avraam un fiu la bătrânețe, la vremea arătată de Dumnezeu” (Facere 21, 1-2). Deși Avraam a fost încercat de către Dumnezeu (Facere 22), credința acestuia a fost de neclintit, voind să ducă la bun sfârșit ce i se poruncise. Ascultarea și dragostea acestuia nu au rămas uitate în timp. Crescând, Isaac l-a avut pe tatăl său ca „icoană vie”, urmând modul său de a trăi și de a căuta mereu la voia lui Dumnezeu. Căsătorindu-se cu Rebeca, acesta se ruga Domnului să deschidă pântecele ei, întrucât ea era stearpă. „Și s-a rugat Isaac Domnului pentru Rebeca, femeia sa, că era stearpă; și l-a auzit Domnul și și femeia lui Rebeca a zămislit” (Facere 25, 21). Povestea lor de iubire nu este doar o poveste romantică, menită să stârnească emoții de moment, ci este un model de căsătorie în credință, atunci când Dumnezeu le rânduieste pe toate după Sfânta Sa voie. Două vieți unite în rugăciune care au dat naștere altor vieți, esențiale în istoria omenirii, arătând încă o dată cât de mare și neprețuit este darul vieții. Încercările din viața lor au arătat că, deși uneori avem impresia că toate sunt în zadar, fiecare om are o misiune pe acest pământ. Fiecare ființă umană, indiferent de vârstă sau sex, este specială în ochii Tatălui nostru, întrucât „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

Fiecare familie sfântă este un model pentru familiile zilelor noastre. De la Adam și Eva, prima familie care a avut ca martor pe Marele Arhiereu, la familiile patriarhilor, Rut și Booz, Zaharia și Elisabeta, Ioachim și Ana, fiecare familie a avut un punct comun: nădejdea în Dumnezeu și în darul vieții. Dincolo de toate încercările vieții și de momentele de deznădejde, Domnul e acolo și ne așteaptă să îi deschidem ușa inimii noastre. Fiecare om care intră în viața noastră este un om trimis de către Mântuitorul cu un scop. Cel ce numără chiar și perii capului (Matei 10, 30; Luca 12, 7) este Cel care are grijă de viața ta și de a celor de lângă tine. Chiar dacă în unele situații răul pare de neînving, Domnul, Preacurata Fecioară și toate Puterile Cerești ne sunt alături, adesea la o chemare distanță. Cel „ce face să răsără soarele și peste cei răi și peste cei buni” (Matei 5, 45) este Cel care S-a răstignit pentru mine, pentru tine, pentru toți oamenii din această lume.

Dacă nu am avea viața nu ne-am putea bucura de florile câmpului, de stelele cerului, de necuvântătoarele și de toate creațiile celui Preainalt. **Viața este mai mult decât un număr de ani scriși pe o cruce la final.** Viața este un dar și fiecare om are dreptul să se bucure de acesta din plin. Porunca Mântuitorului de a ne iubi unii pe alții ne cuprinde pe toți – Mamă, tată, soț, soție, fiu, fiică –, fiecare dintre noi este o persoană unică cu un scop sfânt pe această lume. Mame precum Împărăteasa Elena, Nona (mama Sfântului Grigorie Teologul), Sfânta Emilia (mama Sfântului Vasile cel Mare) sunt doar câteva exemple dintre femeile care au binecuvântat pământul și întregul neam omenesc prin nașterea fiilor lor. „Părinții care nasc copii și-i educă să fie cumiți umplu Raiul de sfinți”, spunea Părintele Arsenie Papacioc.

Astfel, dacă doriți să dați mărturie vieții ca dar al lui Dumnezeu vă așteptăm în data de **28 martie 2026, în Piața Unirii**, începând cu ora **10:00** să susținem marea binecuvântare a lui Dumnezeu dăruită fiecăruia dintre noi. **„Împreună pentru viață”** este răspunsul nostru la chemarea pruncilor care așteaptă să se bucure de lumina zilei, de brațele mamei și de toate bucuriile acestei lumi.

De ani de zile, fiecare om este primit cu brațele deschise să se alăture acestui marș dedicat vieții. Fiecare pas ne duce mai aproape de răsetele pline de viață și bucurie ale unui prunc.

Legat de acest eveniment, am rugat-o pe doamna doctor Mirela-lețița Felderean, medic specialist neonatolog, să ne adreseze câteva cuvinte despre marș, dar și despre experiența profesională, marcată de dragoste și dăruire:

„Ca medic neonatolog, am privilegiul de a fi alături de primele respirații ale unei ființe umane, de a vedea primele manifestări ale vieții în ochii unui copilăș nou-născut, de a percepe emoția familiilor care își privesc și își țin pentru prima dată în brațe copilul. Fiecare copil care se naște este un dar unic și irepetabil; fiecare viață adusă în lume este o lumină, o speranță de mântuire, de împlinire și bucurie pentru părinți, pentru familie și pentru comunitate. S-a dovedit că viața omului, de la cel mai fragil început, când este doar o celula (zigotul), până în ultimul ei moment, are valoare deosebită, fiind creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și merită respectată și protejată.

Evenimentul „Marșul pentru viață”, organizat anual în România și în Republica Moldova, încă din 2008, este un prilej de a celebra aceasta valoare fundamentală a omului și de a atrage atenția asupra importanței protejării vieții umane, încă înainte de naștere. Prin acest eveniment subliniem ideea că fiecare ființă umană are demnitate și că societatea noastră trebuie să ofere sprijin real tuturor mamelor și copiilor, indiferent de circumstanțe.

Participarea noastră la „Marșul pentru viață” nu este doar un gest simbolic, ci o mărturie a credinței pentru susținerea frumuseții darului vieții. Este ocazia de a ne uni vocile și inimile cu ale altor profesioniști în sănătate, părinți, tineri și persoane din comunitate pentru a spune cu convingere că viața trebuie protejată și susținută, iar femeile însărcinate nu trebuie lăsate singure în momente de vulnerabilitate.

Când vedem zâmbetele copiilor, când asistăm la primul lor strigăt de viață sau când îi vedem pe părinți făcând primii pași în „aventura” de părinte, știm că viața în toată fragilitatea și tăria ei este darul cel mai prețios.

Să participăm la evenimentul „Împreună pentru viață” înseamnă să reafirmăm acest adevăr simplu și profund: viața este un dar și merită să fie respectată, protejată și sărbătorită.”

Astfel, cu speranță în suflete și cu nădejde în bunul Dumnezeu vă așteptăm cu mic cu mare să susținem viața, bucuria, dragostea care nu cade niciodată (1 Corinteni 13). Să nu uităm că mântuirea noastră a început cu o mamă care a ales viața!

Activități ASCOR Cluj-Napoca în prag de primăvară

Daria-Maria Călugăru

Atelier și târg de mărtișoare

La începutul lunii martie, ASCOR Cluj-Napoca și comunitatea Bisericii Studenților au organizat un Târg de mărtișoare. Scopul evenimentului a fost cel de a aduna fonduri pentru bursa „Sfântul Vasile cel Mare”, acordată pentru susținerea studiului academic de performanță. În vederea pregătirii materialului necesar pentru târgul de mărtișoare, voluntarii s-au întâlnit în prima săptămână din Postul Mare, după a treia și a patra parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul, la subsolul bisericuței. Mărtișoarele au fost realizate cu tehnica șervețelului, o tehnică de mare efect. Mărtișoarele au fost vândute în comunitate, acesta fiind un eveniment așteptat la început de primăvară.

Târg de Prăjituri

Membrii comunității Bisericii Studenților s-au implicat gătind torturi ori alte gustări delicioase pentru târgul de prăjituri de anul acesta. Pregătirile organizatorice au început cu o săptămână înainte de eveniment cu procurarea materialelor necesare – tacâmuri, caserole, spatule și multe altele. Voluntarii, plini de voie bună și entuziasm, s-au întâlnit și ei sâmbătă pentru a face câte ceva dulce comunității. Printre deserturile delicioase s-au numărat briose cu ciocolată și afine, briose cu bucăți de ciocolată, cheesecake, un tort tip prăjitură, rulade de beza cu fructe, checuri, negrese, foietaje cu măr și magiun și croissant cu ciocolată. În ziua târgului, degustarea a avut loc după Sfânta Împărtășanie

la Biserica Studenților din Hașdeu. Banii strânși au susținut Bursa „Sfântul Vasile cel Mare”, acordată pentru susținerea studiului academic de performanță. Peste 400 de caserole și farfurii cu diverse prăjituri s-au vândut, reușind astfel să se strângă suficienți bani pentru a acoperi două luni și jumătate de bursă. Bursa a fost inițiată de vrednicul de pomenire Episcop Vasile Someșanul, iar ASCOR Cluj-Napoca dorește să continue această moștenire de a fi alături de studenți în parcursul lor universitar.

Dialog cu părintele Nicholas Saharov

Înainte de începerea Postului Mare, într-una dintre zilele de miercuri ale lunii februarie, după Paraclisul Maicii Domnului, la Biserica Studenților a avut loc o întâlnire de suflet cu Părintele Nicholas Saharov, nepot al Sfântului Sofronie Saharov. În cadrul întâlnirii, axată pe tema „Iubirea și prietenia în lumea creștină”, s-au conturat răspunsuri la căutările tinerilor despre realizările personale, despre importanța angajamentului, deplinătatea vieții, frumusețea adevărată și asceza iubirii. Generația tânără a fost lăsată să reflecteze la câteva întrebări legate de găsirea bucuriei, împlinirea Evangheliei prin strădanie și locul relațiilor interumane în Ortodoxie comparativ cu alte religii.

Campania de donare sânge „Uniți pentru viață”

Campania de donare a ajuns la ediția a șaptea și a avut loc cu o săptămână înainte de începerea Postului Mare. Donatorii au fost întâmpinați la intrarea și la ieșirea din unitate. La pre-donare voluntarii s-au ocupat atât de garderobă, cât și de gestionarea programărilor și a fișelor care trebuiau completate. Pe partea de post-donare, donatorii au fost întâmpinați de zăbetele calde ale voluntarilor și diverse gustări, cum ar fi batoane cu cereale sau banane. Pentru cei care s-au putut implica din punct de vedere financiar, aceștia au putut să-și doneze cardurile de donator primite, donațiile fiind destinate copiilor de la oncologie.

Liturghie misionară la Parohia Ortodoxă Sfântă Maria din județul Sălaj la Părintele Andrei Mitrică

Parohia se află la o distanță de aproximativ o oră față de orașul Cluj-Napoca. Enoriașii ne-au primit așa cum se cuvine, la final oferindu-ne câte ceva de rămas-bun. Un lucru aparte al lăcașului de cult care ne-a rămas în gând și în inimă este atât pictura exterioară, cât și cea interioară.

Conferința cu Părintele Benedict Both „Putem să-l schimbăm pe celălalt?”

Prezentarea a avut la bază omul și trăsăturile sale specifice, etapele unei relații și conturarea aventurii prezentate în călătoria iubirii. Discuția s-a finalizat printr-o sesiune de întrebări și răspunsuri.

Ieșire la patinoar de Ziua Internațională a Tineretului Ortodox

Această zi ne-a adus aminte de libertate, demnitate și responsabilitate sub lumina Harului.

Liturghie Hașdeu și ajutor la distribuirea japonezelor (prescuri) la Catedrală, la parastasul după Părintele Mitropolit Bartolomeu și după Părintele Episcop Nicolae Ivan.

Seară de joc – dans românesc.

În această seară s-au învățat pașii celebrelor dansuri precum Brașoveanca, Banu Mărăcine, Dansul Îngerului și multe altele asemenea.

Lansarea volumului „Limitele cunoașterii științifice” elaborat pe baza tezei de doctorat a lui Alexandru Mironescu sub îndrumarea profesorului Ion Petrovici

În cadrul lansării s-a conturat o perspectivă științifică asupra Rugului Aprins.

În luna ianuarie, voluntarii au participat la Sfințirea Căminelor

Această activitate cu tradiție reprezintă un bine făcut celuilalt. S-au sfințit căminele din Observator și Hașdeu.

Liturghie Hașdeu

În prima duminică a fiecărei luni, voluntarii Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români din Cluj-Napoca dau răspunsurile în cadrul Sfintei Liturghii la Biserica Studenților din Hașdeu.

Echipa: Tatiana Onilov

Anca-Maria Bica, Daria-Maria Călugăru, Maria Fărcaș, Andreea Gînga, Maria-Magdalena Goia, Bogdan Herțeg, Alexandra-Mădălina Sălvan

Adresa ASCOR:

Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:

Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300

revista.filocalia@yahoo.com